

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет бізнесу і права
Кафедра фінансів, обліку та підприємництва

**Діагностика фінансового стану суб'єкта господарювання в умовах
невизначеності: напрями покращення**

Кваліфікаційна робота (проєкт)
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка 4 курсу 431 групи
спеціальності: 072 Фінанси, банківська
справа та страхування
освітньо-професійної програми «Фінанси,
банківська справа та страхування»

Паладьєва Даріна Олексіївна

Керівник: Ковальов В.В. кандидат
економічних наук, доцент

Рецензент: к.е.н., доцентка Карнаушенко
А.С. голова СФГ «Олексієнко С.М.»

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ	5
1.1. Економічна сутність процесу діагностики фінансового стану	5
1.2. Методи та принципи діагностики фінансового стану	15
1.3. Показники діагностики фінансового стану.....	22
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «КИЇВСТАР»	35
2.1. Організаційно-економічна характеристика ПАТ «Київстар»	35
2.2. Аналіз фінансового стану ПАТ «Київстар»	38
2.3. Діагностика фінансового стану ПАТ «Київстар»	40
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ	43
3.1. Прогнозування фінансового стану при оцінці ймовірності банкрутства підприємства.....	43
3.2. Обґрунтування шляхів покращення фінансових показників підприємства	47
ВИСНОВКИ	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	52
ДОДАТКИ	58

ВСТУП

Актуальність теми. Незалежно від структури власності, галузевої приналежності чи характеру діяльності, основною метою будь-якого підприємства є отримання достатнього доходу для покриття витрат і сприяння подальшому зростанню. Проте в сучасному бізнес-ландшафті помітна тенденція до поступового скорочення кількості прибуткових підприємств із відповідним збільшенням кількості збиткових. Це явище можна пояснити складним процесом переходу економіки України до ринкових відносин, який відбувається в умовах падіння виробництва та інформаційної доступності. Ці несприятливі умови мають згубний вплив на фінансовий стан підприємств, змушуючи їх віддавати пріоритет негайному виживанню та перешкоджаючи їхній здатності створити міцну основу для довгострокових перспектив.

Для ефективного управління бізнесом власникам і менеджерам потрібна економічна інформація, яка відповідає їхнім конкретним потребам. Ця інформація має вирішальне значення для оцінки економічної стабільності підприємства як у поточний момент, так і в майбутні періоди, визначення проблемних зон і розробки стратегій запобігання будь-якому подальшому погіршенню ситуації з безпекою. Для досягнення цих цілей настійно рекомендується використовувати інструменти системного аналізу для оцінки фінансово-економічної ситуації. Отже, дослідження різноманітних підходів, прийомів та інструментів контролю фінансового стану підприємств у воєнний час набуває значної актуальності.

Мета роботи – узагальнити теоретичні та практичні аспекти створення систем аналізу фінансово-економічного стану діяльності підприємств задля підвищення їх конкурентоспроможності.

Виходячи з мети, перед нами постають наступні **завдання дослідження**:

- дослідити економічну сутність процесу діагностики фінансового стану
- дослідити методи та принципи діагностики фінансового стану
- розглянути показники діагностики фінансового стану

- проаналізувати фінансовий стан
- здійснити діагностику фінансового стану
- спрогнозувати фінансовий стан підприємства
- запропонувати напрями та шляхи покращення фінансового стану об'єкта дослідження

Об'єкт дослідження – є процес здійснення аналізу фінансово стану суб'єкту господарювання.

Методи дослідження. В процесі написання кваліфікаційної роботи використовувалася низка загальнонаукових методів дослідження, включаючи логічні, діалектичні, історичні та порівняльні методи, для підтримки наукових принципів та покращення концептуальної основи дослідження. Крім того, для аналізу методичних аспектів створення інформаційно-аналітичної системи оцінки фінансово-економічного стану та визначення шляхів його покращення використовуються такі методи, як спостереження, узагальнення, абстрагування, формалізація, аналіз, синтез. Програмно-цільовий метод також використовується для обґрунтування механізмів розробки та реалізації програм, спрямованих на інформатизацію аналітичних процесів.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

1.1. Економічна сутність процесу діагностики фінансового стану

Під час воєнного стану відбуваються помітні зміни в роботі фінансово-господарських підприємств. Отже, значно зростає значення проведення своєчасного та ретельного аналізу фінансового стану цих підприємств, оцінки їх спроможності виконувати фінансові зобов'язання та забезпечення їх фінансової стійкості. Пошук стратегій посилення та зміцнення фінансової стабільності також посилюється за цих обставин.

Особливо підкреслюється важливість оперативної та неупередженої оцінки фінансового стану підприємств у зв'язку з наявністю різноманітних форм власності. Незалежно від структури власності, власникам важливо не ігнорувати потенційні можливості збільшення прибутку або доходу компанії. Ці можливості можна виявити лише шляхом своєчасного та неупередженого аналізу фінансового стану підприємств.

Для того, щоб ретельно оцінити фінансове благополуччя компанії, необхідно провести методичне обстеження, яке охоплює різні аспекти, такі як платоспроможність, ліквідність і загальна фінансова стійкість. Цей комплексний аналіз має вирішальне значення, оскільки рентабельність і розмір прибутку будь-якого підприємства значною мірою залежать від його здатності виконувати свої фінансові зобов'язання. Крім того, при оцінці фінансового стану компанії важливо враховувати кредитну політику та різницю процентних ставок, встановлену банками, оскільки ці фактори також відіграють значну роль у визначенні загального фінансового стану компанії [2, с. 111].

Фінансовий стан підприємства є багатограним поняттям, яке виникає внаслідок взаємодії різних компонентів у його фінансовій структурі. На нього впливає низка факторів, пов'язаних із виробництвом, економікою, а також

характеризується конкретними показниками, які вимірюють доступність, розподіл та використання фінансових ресурсів. Загальний фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансової діяльності. Отже, всі ці аспекти суттєво впливають на фінансовий стан підприємства. В першу чергу безперебійне виробництво та успішний продаж високоякісної продукції сприятливо позначається на фінансовому благополуччі компанії.

Як стверджує К. Гарбузюк, «Фінансовий стан - найважливіша характеристика економічної діяльності суб'єкта господарювання, що визначає конкурентоздатність, економічний потенціал у діловому співробітництві, що є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин і тому визначається всією сукупністю виробничо-господарських факторів» [6, с. 196].

На думку К. Семенової, «основними характеристиками фінансового стану господарюючого суб'єкта є його фінансова стійкість і платоспроможність. Фінансово стійким можна вважати таке підприємство, яке за рахунок власних засобів покриває кошти, що вкладені в активи, не допускає невиправданої дебіторської та кредиторської заборгованості і має ресурси для того, щоб розрахуватися за своїми зобов'язаннями в установлені терміни. Платоспроможність відображає здатність підприємства вчасно сплачувати за своїми боргами і зобов'язаннями» [27, с. 78].

В. Чернишов схиляється до думки, що «Фінансовий стан – це така різнобічна характеристика якості виробничої та фінансової діяльності суб'єктів господарювання, яка визначає рух, склад та ефективно використання фінансових ресурсів, реалізацію фінансових відносин за допомогою системи показників як на фіксований момент часу, так і в динаміці» [34, с. 66].

В цілому при високих обсягах виробництва і реалізації продукції, робіт, послуг і низькій їх собівартості рентабельність підприємства має тенденцію до зростання. Це, в свою чергу, позитивно впливає на фінансовий стан підприємства.

З іншого боку, якщо є порушення у виробничих процесах або погіршується якість продукції, це може призвести до труднощів у збуті продукції, що призведе до зменшення суми коштів, отриманих компанією. Як наслідок, платоспроможність підприємства погіршується.

Крім того, існує цикл зворотного зв'язку, коли брак коштів може спричинити перебої в доступності необхідних ресурсів, що, у свою чергу, може вплинути на виробничий процес.

Метою оцінки фінансового стану підприємства є виявлення потенційних резервів, які можуть бути використані для підвищення рентабельності виробництва та посилення комерційних розрахунків. Це є основою для стабільної роботи підприємства та його спроможності виконувати свої зобов'язання перед бюджетом, банківськими установами та іншими суб'єктами. Ця відповідальність підкреслює важливість і практичність проведення регулярних оцінок фінансового стану компанії. Такі оцінки відіграють важливу роль у забезпеченні фінансової стабільності підприємства. Тому фінансовий стан є одним із найважливіших показників діяльності підприємства.

Основною метою фінансової діяльності підприємства має бути забезпечення систематичного залучення та ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахунково-кредитної дисципліни. Для безперебійного функціонування підприємства вкрай важливо досягти збалансованого співвідношення власних і позикових коштів, а також підтримувати фінансову стабільність [5, с. 123].

Для того, щоб ретельно оцінити фінансовий стан підприємства, важливо використовувати низку методів, технік та аналітичних підходів. Цей комплексний підхід дозволяє критично перевірити фінансові показники компанії за певний проміжок часу, а також динамічну оцінку, що охоплює кілька періодів. Проводячи такі оцінки, стає можливим визначити проблемні області у фінансових операціях підприємства та розробити стратегії для оптимізації використання та розподілу фінансових ресурсів.

Якщо фінансові ресурси використовуються неефективно, це може негативно вплинути на платоспроможність підприємства. Це може призвести до різних проблем, таких як перебої в постачанні, виробництві та реалізації продукції. Крім того, це може призвести до невиконання плану прибутку, зниження рентабельності компанії та навіть поставити компанію під загрозу економічних санкцій.

Фінансовий аналіз включає кілька ключових завдань, які мають вирішальне значення для оцінки фінансового здоров'я та результатів діяльності підприємства. Ці завдання включають проведення ретельної перевірки прибутковості та фінансової стабільності організації, а також оцінку ефективності, з якою компанія використовує свої активи та капітал для отримання доходу. Крім того, фінансовий аналіз передбачає об'єктивну оцінку ліквідності, платоспроможності та загальної фінансової стабільності підприємства, що дає цінну інформацію про його здатність виконувати свої фінансові зобов'язання. Крім того, фінансовий аналіз охоплює не лише оцінку фінансового стану суб'єкта господарювання на фінансовому ринку, а й кількісну оцінку рівня його конкурентоспроможності порівняно з аналогами. Крім того, фінансовий аналіз заглиблюється у визначення ефективності та продуктивності використання компанією своїх фінансових ресурсів. Необхідно визнати, що перевірка фінансового стану підприємства є не лише критичним кроком у розумінні його поточного фінансового стану, але й обов'язковою фазою у формулюванні стратегій і прогнозів для сприяння фінансовому оздоровленню організації.

Кредитори та інвестори ретельно перевіряють фінансовий стан компанії, щоб зменшити потенційні ризики, пов'язані з позиками та інвестиціями. Цей процес також допомагає визначити відповідні процентні ставки на основі рівня ризику. У результаті цього фінансового аналізу менеджери отримують набір ключових параметрів, які пропонують неупереджену та точну оцінку фінансового стану компанії. Крім того, під час аналізу менеджери можуть

зосередитися на різних цілях, таких як оцінка поточного фінансового стану або прогнозування майбутніх фінансових перспектив компанії.

Вивчення фінансового стану компанії є важливою складовою проведення комплексної оцінки її діяльності в цілому. Ця оцінка охоплює два взаємопов'язані аспекти: фінансовий аналіз та аналіз управління.

Категорія цього іспиту на фінансовий та управлінський облік впливає з поділу самої системи бухгалтерського обліку на ці конкретні області, що було встановлено шляхом застосування та використання в реальному світі. Варто зазначити, що обидві форми аналізу взаємопов'язані та спираються на спільну основу інформації, як показано на малюнку 1.1.

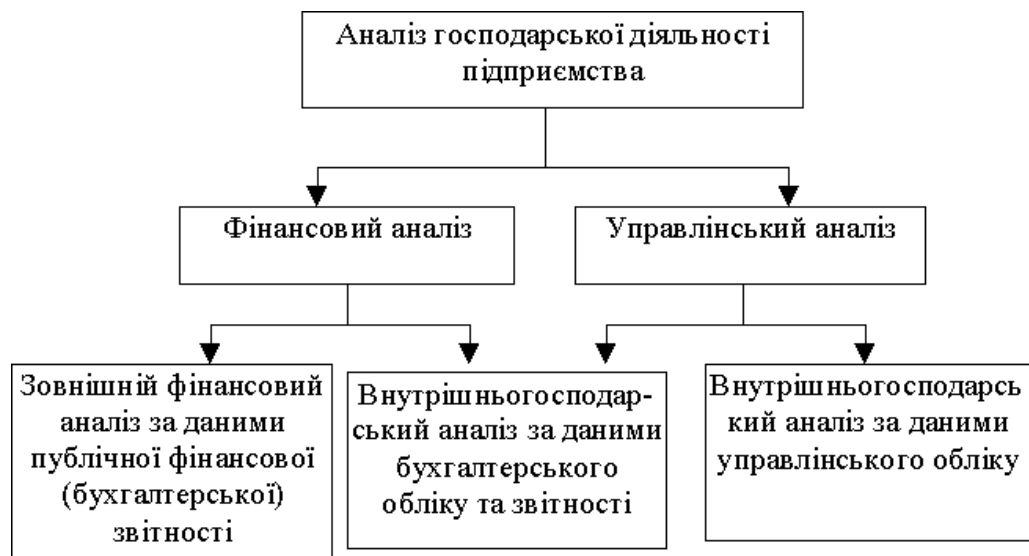

Рис. 1.1. Місце фінансового аналізу у загальній системі аналізу господарської діяльності підприємства [8, с. 98]

Зовнішній фінансовий аналіз має кілька ключових особливостей. По-перше, цей вид аналізу в першу чергу зосереджений на вивченні публічної, зовнішньої звітності компанії. По-друге, існує широкий спектр користувачів, які отримують користь від цього аналізу, включаючи інвесторів, кредиторів і регуляторні органи, серед інших. Ці користувачі мають різні цілі та інтереси, коли йдеться про аналіз фінансової інформації компанії. Нарешті, одним із важливих аспектів зовнішнього фінансового аналізу є мета забезпечити

максимальну прозорість результатів аналізу для користувачів. Це означає, що результати та висновки аналізу мають бути легко зрозумілими та доступними для всіх зацікавлених сторін.

Партнери підприємства та контролюючі органи проводять зовнішній фінансовий аналіз на основі даних публічної фінансової звітності. Цей аналіз зосереджується на різних аспектах фінансової діяльності підприємства, включаючи абсолютні показники прибутку, показники рентабельності, фінансовий стан, фінансову стійкість, платоспроможність, ліквідність балансу та ефективність використання капіталу. Крім того, цей аналіз слугує економічною діагностикою загального фінансового стану підприємства.

На відміну від внутрішнього аналізу, зовнішній аналіз характеризується вищим рівнем формальності та меншим рівнем деталізації. Розбіжність у змісті між цими двома типами аналізів можна пояснити різницею в наданій інформації та конкретними цілями, на які спрямований кожен аналіз.

Внутрішній аналіз фінансового стану компанії охоплює кілька ключових аспектів;

- По-перше, це передбачає аналіз тенденцій і коливань у прибутках і прибутковості компанії, а також визначення різних факторів, які впливають на ці показники.
- По-друге, це оцінка кредитоспроможності компанії, яка передбачає оцінку її здатності виконувати свої фінансові зобов'язання та погашати борги.
- Крім того, аналіз включає оцінку ефективності та ефективності, з якою компанія використовує свої активи та інвестований капітал.
- Крім того, це передбачає перевірку власних фінансових ресурсів компанії, таких як нерозподілений прибуток і резерви.
- Крім того, це передбачає оцінку ліквідності та платоспроможності компанії, яка передбачає оцінку її здатності виконувати свої короткострокові зобов'язання та залишатися фінансово стабільною.

- Нарешті, аналіз передбачає оцінку самодостатності компанії, яка стосується її здатності генерувати достатню кількість внутрішніх ресурсів для підтримки своєї діяльності та зростання.

Вищезазначений аналіз проводиться аналітиками компанії, які використовують широкий спектр джерел інформації, таких як оперативні дані, щоб зробити свої висновки. Згодом звичайний підхід до перевірки фінансового стану бізнесу змінився, що призвело до розробки спеціальних технік і методологій для його проведення [4, с. 114].

Можна виділити шість основних підходів до аналізу:

1. Горизонтальний аналіз, також відомий як часовий аналіз, передбачає порівняння кожної звітної позиції з відповідною позицією за попередній період. Ця методика дозволяє комплексно оцінити зміни та тенденції з часом;

2. Вертикальний (структурний) аналіз передбачає вивчення фінансових показників і оцінку того, як різні фактори впливають на загальний результат. Вивчаючи структуру цих показників, можна отримати уявлення про основні впливи, які сприяють кінцевому результату. Цей тип аналізу забезпечує всебічне розуміння взаємодії між різними факторами та їхній вплив на загальну фінансову ситуацію;

3. Аналіз тенденцій передбачає вивчення кожної позиції звітності щодо кількох попередніх періодів для визначення та визначення загальної тенденції. Цей аналіз має на меті виявити основну закономірність або напрямок динаміки показників, усунувши при цьому будь-який вплив конкретних характеристик окремих періодів. Екстраполюючи тенденцію, стає можливим передбачити та проаналізувати фінансовий стан у перспективному періоді, таким чином забезпечуючи цінне розуміння майбутніх фінансових показників;

4. Аналіз відносних показників включає обчислення зв'язків між різними позиціями у звіті або між різними формами звітності. Це також передбачає визначення взаємозв'язків між різними показниками;

5. Порівняльний аналіз передбачає вивчення та порівняння різних показників у консолідованих звітах компанії, включно з показниками самої компанії та її дочірніх компаній або філій. Крім того, це передбачає аналіз показників фірми по відношенню до її конкурентів або середніх галузевих і середніх показників. Такий аналіз дозволяє отримати всебічне розуміння діяльності компанії та її позиції на ринку;

6. Факторний аналіз — це метод, який використовується для оцінки впливу різних факторів або причин на певний показник ефективності як у детерміністичних (на основі часу), так і в стохастичних (невпорядкованих) методах дослідження. Цей аналіз можна проводити двома способами: прямий аналіз, коли показник ефективності розбивається на окремі компоненти, і зворотний аналіз, коли окремі елементи поєднуються для формування загального показника ефективності [5, с. 126].

Фінансовий аналіз компанії зосереджується на дослідженні та оцінці її фінансових ресурсів, у тому числі на тому, як вони генеруються та використовуються. Для досягнення основної мети, яка полягає в оцінці фінансового стану компанії, можна використовувати різноманітні аналітичні методи. Загальна мета полягає в тому, щоб отримати неупереджене розуміння фінансового стану компанії та розпізнати потенційні стратегії підвищення ефективності розподілу та використання ресурсів.

Методи фінансового аналізу стосуються комплексного та систематизованого набору інструментів і принципів, які використовуються для дослідження та оцінки фінансового стану суб'єкта господарювання.

У сфері економічної теорії та застосування існують різні класифікації методів економічного аналізу в цілому, з особливим акцентом на фінансовому аналізі.

На початковому рівні класифікації виділяються дві різні категорії, а саме неформальні та формалізовані методи аналізу.

Неформалізовані методи аналізу віддають перевагу поясненню аналітичних процедур логічним способом, а не покладаючись виключно на

суворі аналітичні зв'язки та залежності. По суті, ці методи наголошують на пропозиції детального опису процесу аналізу, а не на фіксації на негнучких зв'язках між різними аналітичними аспектами.

Неформалізовані методи охоплюють ряд підходів, включаючи експертні оцінки та сценарії, психологічний аналіз, морфологічне дослідження, порівняльний аналіз, побудову системи показників, розробку системи аналітичних таблиць.

Ці методи відрізняються певною суб'єктивністю, оскільки вони значною мірою спираються на інтуїцію, досвід і знання аналітика [3, с. 112].

Формалізовані методи фінансового аналізу охоплюють ряд аналітичних методів, які базуються на строго визначених математичних співвідношеннях. Ці методи включають ланцюгові підстановки, арифметичні різниці, баланси, виділення індивідуального впливу факторів, роботу з відсотками, диференціальний аналіз, логарифмічні розрахунки, інтегральні розрахунки, а також розрахунки з використанням простих і складних відсотків і дисконтування.

У процесі проведення фінансового аналізу використовуються різноманітні техніки та методології. Вони включають як традиційні методи, що включають економічну статистику, такі як обчислення середніх і відносних величин, групування даних, створення візуальних представлень, побудова індексів і використання основних методів для аналізу динаміки ряду. Крім того, також використовуються математичні та статистичні методи, такі як кореляційний аналіз, дисперсійний аналіз, факторний аналіз і метод головних компонент. Ці різноманітні підходи відіграють вирішальну роль у комплексній оцінці та розумінні фінансових даних.

Методологія та методи аналізу охоплюють використання різних видів, методик і підходів для дослідження загального фінансового стану підприємства.

Фінансовий аналіз ґрунтується на використанні кількох моделей, які слугують для організації та визначення зв'язків між ключовими показниками.

У сфері аналізу фінансового стану компанії зазвичай використовуються три основні типи моделей: описові моделі, предикативні моделі та нормативні моделі.

Описові моделі є фундаментальними у сфері бухгалтерського обліку. Ці моделі охоплюють кілька аспектів, таких як створення комплексної системи звітності для балансів, представлення фінансової звітності в різних аналітичних розділах, проведення вертикального та горизонтального аналізу звітів, впровадження системи аналітичних коефіцієнтів і включення аналітичних приміток разом зі звітністю. Основою описових моделей є використання інформації, отриманої з бухгалтерських звітів.

Предикативні моделі служать інструментами прогнозування та прогнозування, що дозволяє компаніям передбачати їхні майбутні доходи, прибутки та загальний фінансовий стан. Ці моделі охоплюють різні методи, такі як обчислення обсягу продажів у критичних точках, побудова прогнозних фінансових звітів і моделі динамічного аналізу, які можуть включати детерміновані фактори та регресійні моделі.

Нормативні моделі використовуються для порівняння фактичної продуктивності компанії з її нормативною продуктивністю, яка розраховується на основі встановлених норм. Ці моделі в основному використовуються для внутрішнього фінансового аналізу. Їх головна мета – встановити орієнтири для різних складових витрат по відношенню до технологічних процесів і видів продукції. Крім того, вони допомагають у вивченні та розумінні основних причин відхилень між фактичними даними та цими контрольними показниками.

Фінансовий аналіз значною мірою залежить від використання негнучких факторних моделей, яким бракує мінливості.

У результаті при оцінці фінансового стану компанії може бути реалізовано широкий набір прийомів, методів і моделей аналізу. Кількість і обсяг цих підходів залежать від конкретних цілей аналізу та продиктовані завданнями, що постають у кожній конкретній ситуації.

Підсумовуючи сутність оцінки фінансового стану підприємства, необхідно ще раз наголосити на необхідності та значущості такої оцінки. Ця необхідність випливає з вимоги систематичного аналізу та просування в ринковому середовищі. Це також зумовлено переходом до самоокупності та самофінансування, а також необхідністю оптимізації використання фінансових ресурсів. Крім того, проведення досліджень у цій галузі сприяє зміцненню фінансової стійкості підприємства шляхом розвідки запасів.

1.2. Методи та принципи діагностики фінансового стану

Фінансовий стан підприємства охоплює його здатність фінансувати та підтримувати свою діяльність. Це включає наявність необхідних фінансових ресурсів для забезпечення безперебійного функціонування підприємства, прийняття стратегічних рішень щодо ефективного розподілу цих ресурсів, встановлення та підтримку фінансових відносин з іншими організаціями та особами, а також демонстрацію платоспроможності та фінансової стабільності.

Фінансовий стан компанії можна класифікувати як стабільний, нестійкий або перебуває в стані кризи. Одним із способів оцінити фінансовий стан компанії є перевірка її здатності дотримуватись термінів платежів і підтримувати свою діяльність протягом тривалого періоду часу. Сприятливий фінансовий стан говорить про те, що компанія здатна виконати свої фінансові зобов'язання. На фінансовий стан компанії впливають результати її виробничої, комерційної та фінансової діяльності. Успішне виконання підприємством виробничих і фінансових планів позитивно позначається на його фінансовому становищі. Навпаки, якщо виробництво і реалізація продукції недоотримуються, це призводить до зростання витрат, зниження товарообігу і прибутку, а в кінцевому підсумку призводить до погіршення фінансового стану і платоспроможності підприємства [5, с. 139].

Основним завданням аналізу є оперативне виявлення та усунення недоліків у фінансовій діяльності з одночасним розкриттям потенційних можливостей покращення фінансового стану та платоспроможності організації. Провівши ретельний огляд, можна усунути будь-які недоліки та розробити рішення для покращення загального фінансового стану та стабільності підприємства.

Для оцінки фінансового стану компанії використовується комплексний набір показників, які дають змогу зрозуміти різні аспекти її фінансового стану. Ці показники включають склад і походження структури капіталу компанії, ефективність та інтенсивність, з якою вона використовується, здатність компанії виконувати свої фінансові зобов'язання та її кредитоспроможність, а також ступінь її фінансової стабільності.

Оцінка фінансового стану компанії в першу чергу спирається на порівняльні показники, оскільки через наявність інфляції надзвичайно складно перетворити абсолютні показники балансу в порівняльний формат.

Під фінансовою звітністю розуміється складання різних форм звітності з використанням даних фінансового обліку. Основним завданням фінансової звітності є надання користувачам вичерпної інформації про фінансовий стан і діяльність господарського підприємства. Крім того, він спрямований на представлення будь-яких змін, які відбулися у фінансовому стані підприємства протягом певного звітного періоду. Ці звіти спеціально розроблені, щоб допомогти користувачам приймати обґрунтовані бізнес-рішення, на які впливає інформація, надана у звітах [5, с. 139].

Для того, щоб виконувати завдання, пов'язані з фінансовою звітністю, необхідно виконати певні фундаментальні критерії. Ці критерії включають забезпечення точності та надійності наданої інформації, що може бути досягнуто шляхом належного документування, управління запасами, дотримання вказівок щодо оцінки статей балансу та відповідного розподілу прибутків і збитків за відповідні звітні періоди. Крім того, вкрай важливо забезпечити своєчасне надходження даних, що передбачає регламентацію

термінів порівняння звітних даних та сприяння ефективному управлінню економічно-фінансовими операціями в організаціях і на підприємствах.

Щоб фінансова звітність вважалася точною, необхідно виконати кілька основних вимог (Табл. 1.1.).

Таблиця 1.1

Вимоги до формування точної фінансової звітності

№	Сутність вимоги
1	Необхідно, щоб всі господарські операції, що відбулися протягом звітного періоду, були представлені повно і всебічно. Це означає, що жодна транзакція не повинна бути пропущена
2	Має бути гармонійне узгодження між підсумковою інформацією, наданою в записях синтетичного обліку, та детальною інформацією, наявною в записях аналітичного обліку. Це гарантує послідовність і узгодженість даних, представлених в обох видах обліку
3	Цифри та показники, представлені у фінансових звітах, повинні відповідати інформації, яка міститься як у синтетичному, так і в аналітичному обліку. Це гарантує, що загальна фінансова картина, подана у звітах, точно відображає основні дані обох типів обліку. Дотримуючись цих умов, компанії можуть забезпечити достовірність і точність своєї фінансової звітності.

*джерело: [13]

У Методичних рекомендаціях зазначено, що при розрахунку економічних показників та виявленні ознак неплатоспроможності чи банкрутства слід використовувати затвержені джерела інформації. Ці джерела складаються з окремих показників, взятих із документів фінансової звітності підприємств. Одним із таких важливих документів є бухгалтерський баланс.

Бухгалтерський баланс вважається основною формою бухгалтерської звітності. Він надає миттєвий знімок стану коштів у грошовому виразі на кінець звітного періоду, наприклад року чи кварталу, а також зміни цих коштів порівняно з початком періоду. Бухгалтерський баланс представлений у вигляді

двосторонньої таблиці. Ліва частина таблиці відображає активи компанії, які включають економічні активи, такі як основні засоби, виробничі запаси, готову продукцію та касовий апарат, а також боргові права, якими володіє компанія. У правій частині таблиці показані пасиви. Ці пасиви являють собою джерела формування або засоби зобов'язань компанії за кредитами та кредиторською заборгованістю. Серед них статутний капітал, банківські кредити, заборгованість перед постачальниками тощо. Важливо відзначити, що суми активів і пасивів у балансі рівні, що є фундаментальною концепцією балансу. За останні роки відбулися певні зміни у форматі балансу для приведення його у відповідність із міжнародною практикою. При аналізі даних за кілька років важливо враховувати ці зміни.

Звіти про фінансові результати та їх використання (форма №2) складаються з двох основних розділів, а саме I - фінансові результати та II - використання прибутку. Цей звіт служить довідником для документування платежів до бюджету, а також витрат і витрат, які враховуються при визначенні різних пільг з податку на прибуток. У першому розділі звіту наводиться розрахунок балансового прибутку підприємства за конкретний звітний період. У другому розділі дається огляд розподілу отриманого прибутку, включаючи платежі до бюджету, відрахування в резервний фонд, кошти, зарезервовані на цілі накопичення, витрати на споживання, благодійність та інші цілі [6, с. 311].

Для успішної організації комплексного аналізу вкрай важливо переконатися, що інформаційна база відповідає певним критеріям. Вхідні дані, які використовуватимуться для математичної та аналітичної обробки для визначення абсолютного значення цільового інтегрального показника, повинні відповідати набору критеріїв. Ці критерії забезпечуються правилами, які регулюють процес комплексного аналізу. Аналіз проводиться за допомогою системи цільових фінансових показників і коефіцієнтів, відповідно до обраної методики оцінки фінансового стану суб'єкта дослідження. Вкрай важливо, щоб вхідна інформація щодо фінансово-господарської діяльності досліджуваного підприємства була

вичерпною та достовірною. Ця інформація служить основою для подальшого аналізу та повинна бути стандартизована для ефективного порівняння. Завдяки стандартизації планових показників і фінансових вкладень до порівнянних одиниць вимірювання їх можна точно обробляти за допомогою математичних і аналітичних методів. Крім того, важливо, щоб кожен фінансовий показник і коефіцієнт, що входять до інформаційної бази для моделювання цільового фінансового показника, був максимально інформативним. Обґрунтовано вибір методів статистичного, математичного та аналітичного моделювання для ефективної консолідації вхідних інформаційних ресурсів та визначення цільового показника комплексної системи фінансового аналізу. Загальною метою є формування комплексного уявлення про фінансовий стан підприємства шляхом визначення цільового фінансового показника як сукупності окремих фінансових показників, що відображають різні аспекти його фінансово-господарської діяльності. На завершення проведено порівняльний аналіз для оцінки системи інтегральних показників, отриманих шляхом математичної та аналітичної обробки первинної вхідної інформації. Ці показники порівнюються за часом і з контрольними показниками.

Модель обробки вхідної інформаційної бази є важливою складовою для проведення комплексного аналізу фінансового стану підприємства. Ця модель поєднує різні математичні, статистичні та аналітичні методи дослідження, які адаптовані до конкретних характеристик процедури аналізу.

У загальній організації комплексного фінансового аналізу виділяють кілька взаємопов'язаних етапів, які можуть відрізнятися за своїм конкретним змістом залежно від вимог аналізу. Проте всі ці етапи виконують однакові функції та сприяють ретельному аналізу фінансового стану компанії [7, с. 28].

На початковому етапі комплексного аналізу замовнику необхідно встановити цільову функцію для обробки моделі вхідної інформаційної бази. Для цільової функції важливо чітко визначити мету комплексного аналізу в конкретному випадку та забезпечити всебічне розуміння специфіки справи. У результаті за виконавцями дослідження підприємства покладено цільову

функцію комплексного фінансового аналізу, який охоплює різні елементи. Елементи, які розглядаються в комплексному фінансовому аналізі, охоплюють різні аспекти об'єкта дослідження, включаючи його галузеву приналежність, структуру власності, розмір компанії, ринкову позицію та рівень монополізації галузі. Додатково враховується інформаційна база та її часові лаги, з акцентом на фінансову звітність за конкретні періоди часу. Дослідження також окреслює його мету та завдання, які передбачають оцінку надійності бізнесу, оцінку його кредитоспроможності та прогнозування ймовірності банкрутства. Крім того, визначено спектр напрямків аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства, які сприяють формуванню комплексного показника. Ці напрями охоплюють такі аспекти, як ефективність і ризикованість підприємницької діяльності, перспективи довгострокової та короткострокової платоспроможності, ефективність управління підприємством. Представлення кінцевої чи початкової інформації визначається такими факторами, як розрахунок абсолютного значення комплексного показника або створення порівняльної таблиці. Нарешті, розроблено методику формування рекомендацій щодо реалізації заходів, спрямованих на досягнення мети комплексного фінансового аналізу.

На відміну від початкового етапу, де основна увага приділяється створенню методологічної основи моделі роботи з вхідною інформаційною базою, другий етап передбачає обґрунтування процедур та виконання первинної обробки, узагальнення та інтеграції вхідної фінансової інформації. Дуже важливо, щоб практичне виконання цієї попередньої обробки інформації відповідало стандартам ефективності, щоб генерувати та отримувати фінансову інформацію, підготовлену для подальшого математичного аналізу.

Для того, щоб забезпечити успішне виконання завдань, визначених на другому етапі цієї конкретної моделі, реалізовано серію ітерацій. Ці ітерації передбачають групування джерел інформації на основі заздалегідь визначених напрямків дослідження, пов'язаних із фінансовим станом суб'єкта, що аналізується. До цього групування входить також формування таких об'єктів

спостереження, як платоспроможність, господарська активність, фінансові результати, майно підприємства. Додатково формується набір фінансових показників і коефіцієнтів, які є способом узагальнення даних, отриманих із згрупованих джерел інформації. Нарешті, вибір способу обробки вхідної інформації обґрунтовується на основі визначеного набору показників.

Третій етап моделі обробки вхідної інформаційної бази орієнтований на практичну реалізацію методологічних принципів, закладених на першому етапі. Ця реалізація базується на визначених на другому етапі областях аналізу та об'єктах дослідження. Крім того, цей етап передбачає вибір відповідної методології, яка може включати математичні, статистичні та/або аналітичні моделі, для консолідації результатів початкової обробки вхідної інформації. Така консолідація здійснюється відповідно до конкретних напрямів досліджень і передбачає визначення структури та послідовності формування цільового інтегрального показника, який є вихідною інформацією для комплексного фінансового аналізу. На ефективність комплексного фінансового аналізу та точність кінцевих результатів у досягненні поставлених цілей значною мірою залежить відповідність інструментів, обраних на даному етапі, та обґрунтованість такого вибору [7, с. 29].

У сфері фінансового аналізу існують різні формалізовані методи, які складають набір інструментів, що використовується аналітиками для обробки та інтерпретації вхідної фінансової інформації. Ці методи можна розділити на три основні групи: ранжування фінансових показників і коефіцієнтів, розрахунок загального фінансового стану підприємства, що досліджується, і порівняння розрахованих показників із встановленими еталонними значеннями. Однак важливо зазначити, що простого отримання формалізованих даних шляхом математичного, статистичного та аналітичного узагальнення фінансової інформації недостатньо для завершення комплексного процесу фінансового аналізу.

Дані також потребують належної інтерпретації та пояснення, що відбувається на четвертому етапі моделі обробки інформації. Інтерпретація

результатів обробки фінансової інформації вимагає використання послідовного та чіткого набору критеріїв, які відповідають цілям комплексного аналізу та відповідають потребам клієнтів дослідження. Це гарантує, що висновки, зроблені в результаті аналізу, є надійними та значущими.

Водночас використання розрахунків для висновків щодо предмета дослідження не тільки дає можливість замовникам комплексного аналізу отримати відповіді на свої запити, але й є основою для прогнозування змін економічного потенціалу предмета дослідження. Отже, невід'ємним розширенням попередньої фази комплексного аналізу є процес побудови сценаріїв майбутньої траєкторії фінансово-господарської діяльності компанії, який відбувається на заключному етапі – п'ятому етапі.

У ширшому розумінні, щоб розпізнати тонкощі управління комплексним фінансовим аналізом на етапі обробки вхідної інформаційної бази, інтерпретації результатів обробки та генерації тенденцій для подальшого просування фінансово-економічної діяльності компанії, це доцільно ознайомитися з існуючими методиками. Для полегшення розуміння запропонованих до розгляду методів і алгоритмів наведемо їх у вигляді практичного прикладу, що демонструє їх практичне застосування.

1.3. Показники діагностики фінансового стану

Фінансово-економічна теорія та практика охоплює широкий спектр прийомів, методів і моделей проведення фінансового аналізу. Ці аналізи включають використання різних оціночних показників, які можна класифікувати на основі різних критеріїв. Останнім часом система бухгалтерського обліку зазнала трансформацій, які зумовили необхідність переоцінки об'єктивності та актуальності цих показників у сучасних умовах. У зв'язку з цим виникла потреба у перегляді методики розрахунку показників фінансового стану підприємства. На початковому етапі аналізу будь-якого

суб'єкта основною метою аналітика є визначення мети та частоти фінансового аналізу. На основі цієї інформації вибирається набір аналітичних та оціночних показників. За допомогою цих показників можна оцінити різні аспекти фінансового стану суб'єкта господарювання, такі як його майновий стан, рентабельність, ліквідність, платоспроможність, фінансову стійкість, ділову активність [5, с. 129].

У сфері фінансово-економічної теорії та практики існує широкий спектр різноманітних типів, технік, методів і моделей проведення фінансового аналізу. Ці аналітичні та оціночні показники можна класифікувати за різними факторами.

Відповідно до мети, частоти, предмета та результату фінансового аналізу настійно рекомендується використовувати комплексний набір аналітичних і оціночних показників. Ці показники служать для оцінки різних аспектів, таких як майновий стан підприємств, прибутковість, ліквідність, платоспроможність, кредитоспроможність, фінансова стійкість, стабільність, ділова активність, статутний капітал тощо. Поглиблюючись далі, ми досліджуватимемо покроковий процес розрахунку основних показників оцінки, враховуючи також вплив нещодавно запроваджених стандартів бухгалтерського обліку.

Для оцінки поточного стану активів підприємства рекомендується використовувати п'ять показників, які слід розраховувати у вказаній послідовності:

- По-перше, важливо визначити обсяг господарських коштів, якими має у своєму розпорядженні підприємство.
- По-друге, слід враховувати питому вагу активної частини основних засобів у відношенні до загальної суми активів.
- По-третє, важливо оцінити швидкість, з якою з часом зношуються основні засоби. Додатково в якості четвертого показника слід враховувати темпи оновлення основних засобів.

- Нарешті, для оцінки ефективності управління активами підприємства необхідно розрахувати коефіцієнт вибуття основних засобів.

Комплексна оцінка різних зазначених показників дасть змогу з'ясувати рівень ефективності використання активів компанії. Це допоможе визначити, чи успішно компанія замінює застаріле обладнання на більш досконалі технології, чи вчасно утилізує застаріле обладнання, яке вже не служить своєму призначенню ні фізично, ні морально. Цей аналіз виявить конкретні сфери, де можна внести покращення для підвищення ефективності використання активів компанії [4, с. 82].

Для проведення комплексного фінансового аналізу будь-якого бізнесу, незалежно від його галузі чи структури власності, вкрай важливо оцінити рівень його прибутковості. Для забезпечення точності аналізу рекомендується використовувати шість показників і розраховувати їх у вказаній послідовності:

- По-перше, оцініть прибутковість інвестицій у звичайні акції.
- Далі оцінюють прибутковість інвестицій у загальну фірму.
- Потім зосередьтеся на головному показнику прибутковості.
- Перейдіть до вивчення прибутковості активів.
- Додатково враховуйте оборотність матеріальних цінностей.
- Нарешті, проаналізуйте рентабельність впровадження.

Вивчаючи визначену групу з шести показників, стає можливим оцінити прибутковість підприємства на основі його основних елементів і отримати уявлення про його потенціал для розширення та вдосконалення.

Для проведення комплексної оцінки ліквідності, платоспроможності та кредитоспроможності підприємства рекомендується використовувати ширший спектр показників порівняно з тими, що використовуються для оцінки його майнового стану та прибутковості. Розглядаючи ширший набір факторів, можна досягти більш ретельного аналізу, забезпечуючи точніше розуміння фінансового стану та стабільності компанії.

Давайте заглибимося в комплексну процедуру розрахунку для набору з 21 показника, спеціально розробленого для оцінки різних аспектів фінансової діяльності. Ці показники охоплюють широкий спектр факторів, у тому числі: розмір і маневреність власних оборотних коштів; коефіцієнти покриття (як поточні, так і загальні) та інші.

Ці показники дають цінну інформацію про фінансовий стан і результати діяльності підприємства, дозволяючи комплексно оцінити його операційну ефективність, ліквідність, платоспроможність і загальну фінансову стабільність.

Проводячи детальну і ретельну оцінку конкретних показників, стає можливим не тільки постійно оцінювати поточний стан і майбутні перспективи ліквідності, платоспроможності та кредитоспроможності підприємства, але й точно визначати напрямки покращення, які могли б покращити ці показники. По суті, результат такого аналізу має включати визначення потенційних шляхів підвищення ліквідності компанії, зміцнення її фінансової стабільності та, зрештою, підвищення її конкурентоспроможності на ринку [3, с. 206].

Враховуючи поточний стан нестабільного фінансового середовища, з яким стикаються багато компаній, потенційний ризик банкрутства стає серйозною проблемою. Таким чином, стає вкрай важливим проводити регулярні та систематичні оцінки фінансової стабільності та загальної стійкості підприємств, в ідеалі щоквартально. Тому настійно рекомендується провести комплексну оцінку з використанням детального аналізу, який враховує 12 показників.

Ретельно проаналізувавши ці показники, можна отримати більш повну та точну оцінку ситуації.

Проводячи широке та складне дослідження тонкощів фінансової стабільності та стабільності бізнесу, стає можливим ретельно оцінити стан та закономірності змін у фінансовій стабільності будь-якого підприємства, незалежно від його сфери діяльності чи структури власності. У подальшому,

за результатами цієї оцінки можна зробити обґрунтований висновок щодо наявних потенційних напрямків (тобто резервів) підвищення фінансової стійкості зазначеного підприємства.

Таблиця 1.2

Основні показники оцінки фінансового стану

Показник	Формула для розрахунку	Нормат. знач.
Коефіцієнт автономії (незалежності) (Кавт.)	$\frac{\text{Власний капітал (р.1495 ф.1)}}{\text{Валюта балансу (р. 1900 ф.1)}}$	К авт.>0,5
Коефіцієнт фінансової залежності (Кф.з.)	$\frac{\text{Валюта балансу (р.1900 ф.1)}}{\text{Власний капітал (р.1495 ф.1)}}$	Кф.з.=2
Коефіцієнт фінансового ризику (Кф.р.)	$\frac{\text{Залучені кошти (р.1595+р.1695+р.1700 ф.1)}}{\text{Власний капітал (р.1495 ф.1)}}$	Кф.р.=1
Коефіцієнт маневреності власного капіталу (К ман.)	$\frac{\text{Власні обігові кошти (р.1495 - р.1095 ф.1)}}{\text{Власний капітал (р.1495 ф.1)}}$	Кман.>0,1
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу (К кон.)	$\frac{\text{Позиковий капітал (р.1595+р.1695+р.1700 ф.1)}}{\text{Валюта балансу (р.1900 ф.1)}}$	К кон.< 0,5
Коефіцієнт фінансової стабільності (К стаб.)	$\frac{\text{Власний капітал (р. 1495 ф.1)}}{\text{Позиковий капітал (р.1595+р.1695+р.1700 ф.1)}}$	К стаб.>1
Коефіцієнт фінансової стійкості (К ст.)	$\frac{\text{Власний капітал + довгострокові зобов'язання (р.1495+р.1595 ф.1)}}{\text{Валюта балансу (р.1900 ф.1)}}$	Кст.= 0,85-0,90

*джерело: [40]

Таблиця 1.3

Методика аналізу показників ліквідності

Показник	Формула для розрахунку	Нормативне значення
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття) (К п.л.)	Поточні активи (р.1195+р.1200 ф.1) Поточні зобов'язання (р.1695+р.1700 ф.1)	К п.л.= 1-1,5
Коефіцієнт швидкої ліквідності (Кш.л.)	Поточні активи – Запаси (р.1195 – р.1100 ф.1) Поточні пасиви (р.1695 +р.1700 ф.1)	Кш.л.>1
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Ка.л.)	Кошти (р.1160 +р.1170 ф.1) Поточні пасиви (р.1695+р.1700 ф.1)	Ка.л. = 0,2-0,35

*джерело: [40]

Вирішальним і обов'язковим є включення оцінки показників прибутковості компанії як фундаментального аспекту процесу фінансового аналізу. При розгляді оцінки рекомендується оцінювати наступні 7 показників у вказаній послідовності:

- по-перше, рентабельність продажів;
- по-друге, рентабельність основної діяльності;
- по-третє, рентабельність основного капіталу;
- по-четверте, рентабельність власного капіталу;
- по-п'яте, термін окупності власного капіталу;
- по-шосте, рентабельність сукупного капіталу підприємства;
- і, нарешті, прибутковість постійного капіталу.

Оцінка рентабельності на основі зазначених показників (табл. 1.4) дає можливість проаналізувати різні аспекти, а саме рентабельність продажів, основні види господарської діяльності, основні засоби та загальний капітал компанії. Відстежуючи тенденції цих показників, стає можливим визначити конкретні сфери, де можна зробити покращення для підвищення прибутковості [3, с. 208].

Таблиця 1.4

Методика аналізу показників рентабельності

Назва показника	Формула для розрахунку	Нормативне значення
Рентабельність активів за чистим прибутком (Ra.)	Чистий прибуток (р.2350 ф.2) Середньорічна вартість активів (р.1300 ф.1)	Збільш.
Рентабельність власного капіталу (Rв.к.)	Чистий прибуток (р.2350 ф.2) Середньорічна вартість власного капіталу (р.1495 ф.1)	Збільш.
Рентабельність виробничих фондів (Rф.)	Чистий прибуток (р.2350 ф.2) Середньорічна вартість виробничих фондів (р.1010 +р.1100 ф.1)	Збільш.
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації (RqВП)	Валовий прибуток (р.2090 ф.2) Чиста виручка від реалізації продукції (р.2000 ф.2)	Збільш.
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від операційної діяльності (RqОП)	Прибуток від операційної діяльності (р.2190 ф.2) Чиста виручка від реалізації продукції (р.2000 ф.2)	Збільш.
Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком (RqЧП)	Чистий прибуток (р.2350 ф.2) Чиста виручка від реалізації продукції (р.2000 ф.2)	Збільш.

*джерело: [40]

Показники, які зазвичай використовуються для оцінки фінансового здоров'я підприємств, – це показники ділової активності, які можна дослідити шляхом аналізу десяти конкретних показників. До цих показників належать:

1. середній час стягнення дебіторської заборгованості,
2. оборотність кредиторської заборгованості,
3. середній час її стягнення бере на себе оплату кредиторської заборгованості,
4. прибуток на інвестиції в довгострокові активи,
5. оборот власного капіталу.

Оцінюючи ці показники, аналітики можуть отримати уявлення про фінансовий стан і ефективність бізнесу.

Таблиця 1.5

Методика обчислення показників ділової активності

Показник	Формула для розрахунку	Норматив не значення
1	2	3
Оборотність активів (коефіцієнт трансформації) (Кт.)	Чиста виручка від реалізації продукції (р. 2000 ф.2) Середньорічна вартість активів (р.1300 ф.1)	Збільш.
Коефіцієнт оборотності обігових коштів (Ко.)	Чиста виручка від реалізації продукції (р. 2000 ф.2) Середньорічна вартість обігових коштів (р.1195 + р.1200 ф.1)	Збільш.
Період одного обороту обігових коштів (Чо.)	$\frac{360}{\text{Ко}}$	Зменш.
Коефіцієнт оборотності запасів (Ко.з.)	Собівартість реалізованої продукції (р.2050 ф.2) Середньорічна вартість запасів (р.1100 ф.1)	Збільш.
Період одного обороту запасів (Чз.)	$\frac{360}{\text{Ко.з.}}$	Зменш.
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (Кд.з.)	Чиста виручка від реалізації продукції (р.2000 ф.2) Середньорічна вартість дебіторської заборгованості (р.1040+р.1125+р.1130+р.1135+р.1155 ф.1)	Збільш.
Період погашення дебіторської заборгованості (Чд.з.)	$\frac{360}{\text{Кд.з.}}$	Зменш.
Період погашення кредиторської заборгованості (Чк.з.)	Середньорічна вартість кредиторської заборгованості $\frac{*360(\text{р.1600}+\text{р.1615}+\text{р.1620}+\text{р.1625}+\text{р.1630}+\text{р.1660}+\text{р.1690 ф.1}) * 360/}{\text{Собівартість реалізованої продукції (р. 2050 ф.2)}}$	Зменш.
Коефіцієнт оборотності власного капіталу (Кв.к.)	Чиста виручка від реалізації продукції (р.2000 ф.2) Власний капітал (р.1495 ф.1)	Збільш.

*джерело: [40]

Оцінка цих показників дає можливість оцінити зміни в оборотності різних складових активів і фондів підприємства, таких як власний капітал, мобільні засоби, оборотні кошти, готова продукція, дебіторська і кредиторська заборгованості.

Аналізуючи ці показники, можна визначити потенціал прискорення оборотності цих компонентів. Вибір методів аналізу та показників залежатиме від конкретної мети та практичної мети аналізу. У багатьох випадках підприємства потребують комплексного аналізу свого фінансового стану, враховуючи такі фактори, як оцінка майна, ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість, прибутковість, кредитоспроможність та ділова активність.

Однак є також випадки, коли більш стислий аналіз із використанням обмеженої кількості показників є достатнім. Крім того, порівнюючи фактичні значення показників ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та стійкості з нормативними значеннями, можна констатувати поточний стан ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості. Це порівняння дозволяє нам зробити висновки про загальний фінансовий стан компанії [2, с. 111].

Як відомо, при аналізі фінансового стану компанії існує кілька аспектів, які можна враховувати в залежності від конкретних цілей аналітика. Ці цілі можуть включати оцінку прибутковості компанії, оцінку стану її активів і фінансової стабільності, перевірку її ліквідності та платоспроможності або навіть перевірку її позиції на ринку цінних паперів.

Існують різні варіанти детального аналізу фінансового стану компанії, кожен з яких супроводжується власним набором інструментів, що містить відповідні оціночні показники. При проведенні комплексної оцінки фінансового стану підприємства експрес-методом важливо використовувати найбільш загальні показники. Ці показники в першу чергу орієнтуються на фінансовий стан компанії та визначають її здатність досягти беззбитковості як у короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі. Проведення ретельного фінансового аналізу діяльності компанії та врахування результатів цього аналізу має вирішальне значення для розробки ефективної стратегії. Цей аналіз є основою для прийняття управлінських рішень, спрямованих на запобігання збитковості та забезпечення зростання компанії. Зрештою,

фінансовий аналіз є життєво важливою ланкою між розробкою управлінських рішень і загальною діяльністю підприємства.

Підсумовуючи, фінансовий аналіз – це комплексний процес, який передбачає оцінку фінансового стану та діяльності компанії за допомогою системи показників. Ця оцінка має вирішальне значення для прибутковості компанії та її здатності виконувати свої фінансові зобов'язання. Крім того, прогнозування майбутнього фінансового стану компанії та пом'якшення будь-яких негативних факторів є важливими для її стабільного зростання та успіху. Фінансовий аналіз – це складний процес, який включає різні аспекти оцінки фінансового стану компанії та її діяльності. Цей аналіз проводиться за допомогою системи показників, які дають змогу зрозуміти наявність, розміщення, використання та рух ресурсів компанії. Крім того, за допомогою цієї системи показників також оцінюються фінансові результати компанії, з особливим акцентом на прибутку та його похідних. Щоб оцінити фінансовий баланс компанії, важливо враховувати такі фактори, як грошовий потік, здатність компанії виконувати свої зобов'язання, виплачувати дивіденди, інвестувати в основні засоби та покривати свої фінансові потреби. Позитивні грошові потоки, коли доходи перевищують витрати не тільки в поточному періоді, але й у майбутньому, є показниками здорового фінансового балансу. Аналіз фінансового стану компанії включає кілька ключових напрямів, включаючи оцінку її економічного потенціалу, оцінку її фінансового балансу та аналіз її прибутковості. Ця оцінка є надзвичайно важливою для будь-якого суб'єкта господарювання, оскільки безпосередньо впливає на його прибутковість і здатність виконувати свої фінансові зобов'язання. Крім того, оцінка перспектив розвитку компанії є важливою для зацікавлених сторін, таких як засновники, акціонери, банки та партнери. Метою є прогнозування майбутнього фінансово-економічного стану підприємства та визначення стратегії пом'якшення негативного впливу несприятливих факторів на його економіку [5, с. 132].

Результатом участі в економічній діяльності є накопичення грошей, отриманих шляхом використання внутрішніх ресурсів для підтримки розвитку. Цей надлишок коштів дає підприємствам можливість брати участь у розширеному відтворенні шляхом придбання нового обладнання, інвестування в різні сектори та підприємства та пошуку інших шляхів зростання та прибутковості.

Зазначені вище показники дають лише часткову оцінку фінансового стану підприємства. Як наслідок, виникає необхідність розробки комплексної методики оцінки загального фінансового стану підприємства. Для цього важливо проаналізувати позитивні та негативні сторони окремих показників, які оцінюють фінансовий стан підприємства. З одного боку, використання кількох показників дозволяє більш глибоко зрозуміти діяльність компанії, що розширює як аналіз, так і управління її фінансами. З іншого боку, наявність великої кількості фінансових показників може перешкоджати отриманню консолідованих даних про фінансовий стан компанії та прийняттю відповідних рішень. Щоб подолати цю проблему, аналіз окремих фінансових показників повинен враховувати їх різноманітність, переходячи від абсолютних значень до оцінок і синтезуючи їх крок за кроком до отримання чіткої оцінки фінансового стану компанії. Для комплексної оцінки фінансового стану підприємства вкрай важливо створити єдину систему окремих показників та методику їх розрахунку. Крім того, важливо встановити нормативні значення для оцінки цих показників, щоб отримати вичерпні та остаточні результати.

У сфері міжнародного бізнесу широко поширений метод аналізу фінансового стану компанії. Цей метод передбачає використання комбінації абсолютних і відносних показників, а також фінансових коефіцієнтів, які пов'язані з їх зміною. Ці показники вибираються виходячи з інтересів і цілей різних користувачів. До найважливіших показників оцінки фінансового стану підприємства відносяться: ліквідність, яка оцінює здатність підприємства погашати борги; платоспроможність, що визначає, наскільки підприємство

може покрити свої позикові кошти; прибутковість, яка вимірює прибуток, отриманий від інвестованих коштів; ефективність використання активів, що свідчить про те, наскільки ефективно підприємство використовує свої довгострокові та оборотні активи; і прибутковість капіталу. При вивченні зарубіжного досвіду та практики управління на вітчизняних підприємствах стає очевидним відсутність уніфікованої системи показників для визначення фінансового стану цих підприємств [6, с. 302].

Для оцінки фінансового стану компанії беруться до уваги лише ключові показники, виключаючи будь-які зайві або несуттєві, які істотно не впливають на загальну оцінку. Розрахунок фінансових показників, представлених у вигляді коефіцієнтів, є похідним від порівняння різних статей, наведених у фінансовій звітності. Ці коефіцієнти можна виразити як співвідношення між активами та пасивами в балансі, фінансовими результатами, а також співвідношенням між фінансовими результатами та балансом.

Процес оцінки фінансового здоров'я компанії передбачає аналіз фактичних значень у співвідношенні з попередньо визначеними контрольними показниками. Ці орієнтири встановлюються як діапазон значень. Однак ці запропоновані контрольні показники не враховують зміни фінансових показників компанії з часом. Вкрай важливо встановити граничні значення цих показників таким чином, щоб сприяти більш швидкому зростанню прибутку порівняно з попередніми періодами. При застосуванні такого підходу фінансові орієнтири відрізнятимуться для різних звітних періодів і точно відображатимуть фінансовий стан компанії на основі її ефективної виробничо-господарської діяльності. З огляду на це відповідні нормативи фінансових показників слід визначати шляхом множення реальних значень чисельника та знаменника попереднього періоду на коефіцієнт зростання (або спаду) прибутку від реалізації продукції в поточному звітному періоді порівняно з попереднім. Крім того, мінімальне стандартне значення для кожного фінансового показника визначається як співвідношення між фактичним значенням чисельника (якщо воно не перевищує стандартне

значення) та стандартним значенням знаменника (якщо воно не нижче фактичного значення). І навпаки, максимальне нормативне значення показників ліквідності та платоспроможності визначається як відношення між нормативним значенням чисельника (якщо воно не є нижчим за фактичне значення) та фактичним значенням знаменника (якщо воно не перевищує стандартне значення).

РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «КИЇВСТАР»

2.1. Організаційно-економічна характеристика ПАТ «Київстар»

«Київстар» є основним телекомунікаційним гігантом в Україні, який має потужну присутність на ринку, надаючи неперевершені послуги мобільного зв'язку та передачі даних приголомшливій клієнтській базі з понад 24,3 мільйонів осіб. Крім того, компанія також задовольняє потреби фіксованого Інтернету для похвальних 1,1 мільйона абонентів, зміцнюючи їх статус провідного провайдера в галузі. Ці статистичні дані, точні станом на 1 квартал березня 2023 року, підкреслюють непохитну відданість Київстар пропонувати передові телекомунікаційні рішення населенню України.

Окрім основних телекомунікаційних пропозицій, компанія також пропонує низку інших послуг. До них відносяться послуги FMC, які передбачають інтеграцію систем мобільного та фіксованого зв'язку. Вони також надають цифрові рішення, такі як аналіз великих даних, промисловий IoT (Інтернет речей), Clouds та мобільні фінансові послуги. Компанія також бере участь у Open API Київстар відкритий телеком, що дозволяє розробляти інноваційні програми та сервіси. Крім того, вони пропонують послуги кіберзахисту для захисту від цифрових загроз. Ще одна сфера їхньої компетенції – послуги цифрового телебачення. Компанія може впроваджувати ці різноманітні продукти та послуги як самостійно, так і у співпраці з іншими партнерами. «Київстар» є провідним лідером у сфері OTT TV, пропонуючи своїм клієнтам широкий вибір із понад 320 телевізійних каналів, а також вражаючу бібліотеку відео, що містить понад 20 000 захоплюючих фільмів і серіалів. Відомий своїми новаторськими досягненнями, Київстар успішно побудував найрозгалуженішу комунікаційну інфраструктуру по всій Україні, маючи вражаючу мережу з понад 53 000 найсучасніших базових станцій. Щоб забезпечити безперебійне з'єднання, компанія геніально реалізувала власну

волоконно-оптичну мережу, яка охоплює вражаючу довжину понад 44 000 кілометрів, водночас маючи вражаючу пропускну здатність у приголомшливі 16 Тбіт/с.

«Київстар» займає значну позицію в числі двадцятки найбільших джерел податкових надходжень в Україні. Фактично, вона має престижне звання головного платника податків у телекомунікаційній галузі країни. Завдяки сумлінній сплаті податків та обов'язкових платежів «Київстар» вніс до державного бюджету приголомшливу суму — понад 90 мільярдів гривень. Крім того, компанія зробила значні інвестиції на суму майже 6 мільярдів доларів США, спеціально спрямовані на розвиток телекомунікаційної інфраструктури в Україні. Окрім фінансових внесків, Київстар активно прагне сприяти інноваціям у галузі та сприяти зростанню українського ринку телекомунікацій. Ця відданість впливає з головної місії компанії, яка зосереджена на перетворенні України та дозволі її людям скористатися новими можливостями, які раніше були недоступними.

Ще в 1998 році «Київстар» увійшов в історію, ставши першою компанією, яка запропонувала своїм абонентам послугу SMS. І не зупиняючись на досягнутому, у 2000 році Київстар знову став лідером, першим надавши доступ до Інтернету за технологією WAP. Ще одним революційним кроком Київстар стало запровадження «пакетних» тарифних планів, які позбавили абонентів плати за хвилину чи мегабайт користування Інтернетом. Ця інновація зробила революцію на ринку телекомунікацій в Україні та продемонструвала прагнення «Київстар» залишатися в авангарді розвитку мобільних технологій. Розуміючи важливість постійної модернізації ринку телекомунікацій та впровадження нових мобільних технологій, Київстар виступив з ініціативою повної модернізації комутаційної мережі. Цим вони проклали шлях до впровадження технологій високошвидкісної мобільної передачі даних, встановивши новий стандарт для інших операторів зв'язку в Україні. Але на цьому внесок «Київстар» у розвиток технологій мобільного зв'язку в Україні не закінчився. Самовідданим вчинком «Київстар» добровільно віддав державі частину радіочастотного спектру в

діапазонах 1800 МГц та 900 МГц. Цей щедрий крок дозволив усім мобільним операторам країни сформувати суцільні радіочастотні діапазони для запуску технології 4G, тим самим прискоривши стрімкий розвиток зв'язку 4G в Україні. Однією з причин здатності Київстар залишатися в авангарді технологій мобільного зв'язку є постійні інвестиції в новітнє обладнання. Їхня мережа може похвалитися найсучаснішим обладнанням, яке підтримує стандарти зв'язку 3G, 4G (LTE) і VoLTE. Це прагнення залишатися технологічно передовим гарантує клієнтам Київстар доступ до найсучасніших і надійних мобільних послуг.

Відома українська компанія «Київстар» активно підтримувала та допомагала своїм клієнтам та бізнес-клієнтам протягом усього періоду війни. У відповідь на ескалацію російської військової агресії проти України «Київстар» продемонстрував свою відданість, пропонуючи безкоштовні послуги зв'язку та надаючи доступ до новин та освітніх ресурсів на платформі «Київстар ТВ» своїм клієнтам мобільного та фіксованого зв'язку як в Україні, так і за кордоном. Крім того, «Київстар» виступив з ініціативою бонусів за мобільні телефони лікарям, які мужньо несуть службу в зоні конфлікту. Крім того, «Київстар» постійно демонструє свою відданість справі позитивного впливу на суспільство через щорічну реалізацію значущих і благодійних програм. Він також заслужив авторитетну позицію одного з найкращих роботодавців в Україні та високо цінується на телекомунікаційному ринку. Розуміючи важливість соціальної відповідальності в бізнесі, Київстар з 2006 року активно бере участь у різноманітних ініціативах. З початку комплексного вторгнення компанія послідовно та методично надає допомогу як державі, так і суспільству. «Київстар» активно підтримав ініціативу United24, ініційовану Президентом України, щодо залучення фінансових ресурсів для відновлення нашої країни. Надзвичайно демонструючи прихильність, компанія щедро виділила приголомшливу суму в 300 мільйонів гривень на відновлення нашої цифрової інфраструктури. Крім того, оператор мобільного зв'язку вже виділив значну суму – майже 130 мільйонів гривень на гуманітарну допомогу різним сферам – Збройним силам, лікарням, людям похилого віку та постраждалим від війни. Ці кошти були успішно передані поважним благодійним

організаціям, серед яких БФ «Повернись живим», БФ «Твоя опора», БФ «Let`s help», МФ «Карітас України», МФ «Українська біржа благодійності», які невтомно працюють над покращенням життя тих, хто цього потребує.

2.2. Аналіз фінансового стану ПАТ «Київстар»

Проведемо діагностику показників фінансово-господарської діяльності підприємства за найбільш важливими структурними підсистемами в динаміці за два роки. Для цього побудуємо зведену таблицю діагностики фінансово-господарського стану підприємства (Додаток А). Далі проводиться аналіз результатів розрахунків та визначаються позитивні і негативні відхилення значень показників.

Таблиця 2.1

Основні показники оцінки фінансового стану ПАТ «Київстар» за 2020-2021 р.

Показник	Формула для розрахунку	Нормат. знач.	2021	2022	Відхилення (+/-)
Коефіцієнт автономії (незалежності) (Кавт.)	$\frac{\text{Власний капітал (р.1495 ф.1)}}{\text{Валюта балансу (р. 1900 ф.1)}}$	К авт>>0,5	0,47	0,64	0,17
Коефіцієнт фінансової залежності (Кф.з.)	$\frac{\text{Валюта балансу (р.1900 ф.1)}}{\text{Власний капітал (р.1495 ф.1)}}$	Кф.з.=2	2,14	1,57	0,57
Коефіцієнт фінансового ризику (Кф.р.)	$\frac{\text{Залучені кошти (р.1595+р.1695+р.1700 ф.1)}}{\text{Власний капітал (р.1495 ф.1)}}$	Кф.р.=1	1,15	0,56	0,59
Коефіцієнт маневреності власного капіталу (Кман.)	$\frac{\text{Власні обігові кошти (р.1495 - р.1095 ф.1)}}{\text{Власний капітал (р.1495 ф.1)}}$	Кман.>0,1	-0,03	0,39	0,42
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу (Ккон.)	$\frac{\text{Позиковий капітал (р.1595+р.1695+р.1700 ф.1)}}{\text{Валюта балансу (р.1900 ф.1)}}$	К кон.<0,5	0,53	0,36	0,17
Коефіцієнт фінансової стабільності (К стаб.)	$\frac{\text{Власний капітал (р. 1495 ф.1)}}{\text{Позиковий капітал (р.1595+р.1695+р.1700 ф.1)}}$	К стаб.>1	0,87	1,77	0,9
Коефіцієнт фінансової стійкості (К ст.)	$\frac{\text{Власний капітал + довгострокові зобов'язання (р.1495+р.1595 ф.1)}}{\text{Валюта балансу (р.1900 ф.1)}}$	Кст.=0,85-0,90	0,47	0,64	0,17

Таблиця 2.2

Аналіз показників ліквідності ПАТ «Київстар»

Показник	Формула для розрахунку	Норматив не значення	2021	2022	Відхилення (+/-)
1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття) (К п.л.)	Поточні активи (р.1195+р.1200 ф.1) Поточні зобов'язання (р.1695+р.1700 ф.1)	К п.л.= 1-1,5	1,77	1,78	0,1
Коефіцієнт швидкої ліквідності (Кш.л.)	Поточні активи – Запаси (р.1195 – р.1100 ф.1) Поточні пасиви (р.1695 +р.1700 ф.1)	Кш.л.>1	1,68	1,74	0,06
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Ка.л.)	Кошти (р.1160 +р.1170 ф.1) Поточні пасиви (р.1695+р.1700 ф.1)	Ка.л. = 0,2-0,35	0,28	0,29	0,01

Показники ділової активності компанії наведено в Додатку Б.

Майже всі показники задовольняють нормативним вимогам, що свідчить про задовільний поточний стан економічної безпеки.

Таблиця 2.3

Аналіз показників рентабельності ПАТ «Київстар»

Назва показника	Формула для розрахунку	Норматив не значення	2021	2022	Відхилення (+/-)
Рентабельність активів за чистим прибутком (Ra.)	Чистий прибуток (р.2350 ф.2) Середньорічна вартість активів (р.1300 ф.1)	Збільш.	0,25	0,47	0,22
Рентабельність власного капіталу (Rв.к.)	Чистий прибуток (р.2350 ф.2) Середньорічна вартість власного капіталу (р.1495 ф.1)	Збільш.	0,52	0,74	0,22
Рентабельність виробничих фондів (Rф.)	Чистий прибуток (р.2350 ф.2) Середньорічна вартість виробничих фондів (р.1010 +р.1100 ф.1)	Збільш.	0,24	0,36	0,12
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації (RqВП)	Валовий прибуток (р.2090 ф.2) Чиста виручка від реалізації продукції (р.2000 ф.2)	Збільш.	0,75	0,76	0,01
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від операційної діяльності (RqОП)	Прибуток від операційної діяльності (р.2190 ф.2) Чиста виручка від реалізації продукції (р.2000 ф.2)	Збільш.	0,74	0,76	0,02
Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком (RqЧП)	Чистий прибуток (р.2350 ф.2) Чиста виручка від реалізації продукції (р.2000 ф.2)	Збільш.	0,52	0,57	0,05

Проаналізувавши показники фінансової стійкості бачимо, що підприємство протягом 2022 р. мало абсолютну фінансову стійкість, що характеризує гарантовану платоспроможність підприємства.

Як бачимо, всі показники відповідають нормативам, отже, підприємство має добрий фінансово-господарський стан. Тому для порівняння слід обирати об'єкти, які також мають задовільні фінансові показники, що відповідають нормативам.

2.3. Діагностика фінансового стану ПАТ «Київстар»

Фінансова діагностика здійснюється за використання методики:

- Міністерство фінансів України затвердило Порядок оцінки фінансового стану потенційного реципієнта інвестиційного проекту. Цей проект передбачається як фінансово самоокупний, а також передбачає визначення відповідного виду забезпечення обслуговування та погашення кредиту, який нададуть міжнародні фінансові організації. Бенефіціар несе відповідальність за витрати по обслуговуванню кредиту. Таке погодження надано наказом № 616, виданим Мінфіном 14 липня 2016 року;

ПАТ КИЇВСТАР відноситься до та телекомунікаційних компаній - секція J . Розрахунок інтегрального показника фінансового стану бенефіціара (великі та середні підприємства) здійснюється за формулою:

$$Z=0,03\times K_1+0,9\times K_3+0,01\times K_4+0,002\times K_5+0,15\times K_6+0,5\times K_7+2,9\times K_8-0,05$$

Таблиця 2.5.

Розрахунок компонентів інтегрального показника

Фінансовий коефіцієнт	Формула розрахунку	Алгоритм розрахунку використанням форм звітності	2020	2021	2022
К ₁ – коефіцієнт покриття (ліквідність третього ступеня)	Оборотні активи/Поточні зобов'язання	ф.1 р.1195 гр.4/ф.1 р.1695 гр.4	0,2323	0,2591	0,4764
К ₃ – коефіцієнт фінансової незалежності	Власний капітал/Валюта балансу	ф.1 р.1495 гр.4/ф.1 р.1900 гр.4	0,5600	0,4231	0,4181
К ₄ – коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	Власний капітал/Необоротні активи	ф.1 р.1495 гр.4/ф.1 р.1095 гр.4	0,6076	0,4610	0,4669
К ₅ – коефіцієнт рентабельності власного капіталу	Чистий прибуток/збиток/Інвестований власний капітал	ф.2 р.2350-р.2355 гр.3/ф.1 [(р.1400+1410 гр.3)+(р.1400+1410 гр.4)]:2	7,8236	10,0753	12,3398
К ₆ – коефіцієнт рентабельності продажів за фінансовими результатами від операційної діяльності (ЕВІТ)	Фінансовий результат від операційної діяльності/Чистий дохід від реалізації	ф.2 р.2190–2195 гр.3/ф.2 р.2000 гр.3	0,4801	0,5202	0,5177
К ₇ – коефіцієнт рентабельності операційної діяльності за ЕВІТДА	ЕВІТДА/Чистий дохід від реалізації + інші операційні доходи	ф.2 р.2190–2195+2515 гр.3/ф.2 р.2000+2120 гр.3	0,6177	0,6734	0,6671
К ₈ – коефіцієнт рентабельності активів за чистим прибутком	Чистий фінансовий результат/Валюта балансу	ф.2 р.2350 -2355 гр.3/ф.1 р.1300 (гр.3+гр.4):2	0,3643	0,4034	0,3965

Розрахунок інтегрального показника за 2020 рік

$$Z=0,03 \times 0,2323 + 0,9 \times 0,56 + 0,01 \times 0,6076 + 0,002 \times 7,8236 + 0,15 \times 0,4801 + 0,5 \times 0,6177 + 2,9 \times 0,3643 - 0,05 = 1,9206$$

Розрахунок інтегрального показника за 2021 рік

$$Z=0,03\times0,2591+0,9\times0,4231+0,01\times0,4610+0,002\times10,075+0,15\times0,5202+0,5\times0,6734+2,9\times0,4034-0,05 = 1,9464$$

Розрахунок інтегрального показника за 2022 рік

$$Z=0,03\times0,4764+0,9\times0,4181+0,01\times0,4669+0,002\times12,3398+0,15\times0,5177+0,5\times0,6671+2,9\times0,3965-0,05 = 1,929$$

Значення інтегрального показника фінансового стану бенефіціара відповідає класу 1 (більше 0,7)

клас 1 – високий рівень спроможності виконувати зобов'язання та найменша ймовірність дефолту

Таким чином, інтегральний показник також підтвердив хороший фінансовий стан компанії «Київстар».

РОЗДІЛ 3. НАПЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

3.1. Прогнозування фінансового стану при оцінці банкрутства підприємства

Загальновідомо, що існує кілька популярних моделей, які використовуються для оцінки ймовірності банкрутства компанії. Ці моделі включають Z-показник Альтмана (який вперше був представлений у 1968 році), модифікований Z-показник, двофакторну модель Альтмана, модель Бівера, двофакторну та трифакторну моделі Дюпона для прогнозування банкрутства.

Z – модель Альтмана. Дана модель має вигляд:

$$Z = 1,2x_1 + 1,4x_2 + 3,3x_3 + 0,6x_4 + 1x_5 \quad (3.1)$$

де Z – значення показника ймовірності банкрутства;

x_1 – частка оборотних активів в активах підприємства;

x_2 – співвідношення нерозподіленого прибутку та активів;

x_3 – співвідношення прибутку від реалізації до активів;

x_4 – співвідношення ринкової вартості всіх акцій підприємства до позикового капіталу;

x_5 – співвідношення виручки від реалізації до активів.

$x_4 = 0$, оскільки підприємство не має ринкової вартості акцій.

Наступне твердження відноситься до показника ймовірності банкрутства, позначеного як Z.

x_1 частка оборотних активів в активах підприємства;

Значення x_2 представляє частку нерозподіленого прибутку по відношенню до загальних активів компанії. Це міра частки прибутку, яку компанія вирішує реінвестувати в бізнес, а не розподіляти як дивіденди акціонерам. Цей коефіцієнт є важливим показником фінансового здоров'я компанії та її здатності генерувати майбутнє зростання. Високий коефіцієнт

x_2 вказує на те, що компанія реінвестує значну частину свого прибутку та має потенціал для майбутнього зростання, тоді як низький коефіцієнт x_2 свідчить про те, що компанія може недостатньо реінвестувати та більше покладається на зовнішні джерела фінансування.

x_3 – співвідношення прибутку від реалізації до активів;

Відношення загальної ринкової вартості акцій компанії до її позикового капіталу представлено виразом x_4 .

Відношення доходу від продажів до вартості активів позначається як x_5 .

Цінність акцій для компанії не існує, в результаті x_4 дорівнює нулю.

Модифікована модель Altman Z-score є фінансовим інструментом, який використовується для оцінки фінансової стабільності компанії. Ця модель сформульована за допомогою спеціальної формули та враховує різні фінансові показники, такі як оборотний капітал, нерозподілений прибуток, прибуток до сплати відсотків і податків (ЕВІТ), балансова вартість власного капіталу та ринкова вартість власного капіталу. Модифікована модель Z-показника Альтмана є удосконаленням оригінальної моделі Z-показника Альтмана, яка була розроблена в 1968 році для прогнозування корпоративного банкрутства. Однак важливо зазначити, що модифікована модель Z-показника Альтмана не є надійною і її слід використовувати разом з іншими інструментами та індикаторами фінансового аналізу. Крім того, модель може бути непридатною для використання в певних галузях або для компаній з унікальною фінансовою структурою. Однією з переваг модифікованої моделі Z-показника Альтмана є те, що її можна використовувати для оцінки фінансової стабільності як приватних, так і державних компаній. Крім того, модель проста у використанні та вимагає лише основної фінансової інформації для розрахунку оцінки. Модифікована модель Z-показника Альтмана використовується для розрахунку оцінки в діапазоні від 0 до 10. Оцінка 8 або вище вказує на те, що компанія є фінансово стабільною, тоді як оцінка 3 або менше вказує на те, що компанія перебуває у фінансовій скруті та може опинитися під загрозою банкрутства. Загалом модифікована Z-показова модель Альтмана є цінним

фінансовим інструментом, який може надати уявлення про фінансовий стан компанії. Використовуючи цю модель, інвестори, кредитори та інші зацікавлені сторони можуть приймати обґрунтовані рішення щодо своїх інвестицій і ділових відносин з компанією.

Модифікована модель Z – рахунку Альтмана. Вона має такий вигляд:

$$Z = 0,717x_1 + 0,847x_2 + 3,107x_3 + 0,42x_4 + 0,995x_5 \quad (3.2)$$

де Z – значення показника ймовірності банкрутства за модифікованою моделлю Альтмана;

x_1 , x_2 , x_3 та x_5 – аналогічні показники в попередній моделі;

x_4 – співвідношення балансової вартості власного капіталу до вартості позикового капіталу.

Вираз x_4 представляє пропорцію власного капіталу до позикового капіталу, як зазначено в балансі компанії. Цей коефіцієнт дає уявлення про фінансову структуру компанії та її здатність погасити борги. Вищий x_4 вказує на більшу залежність від власного фінансування, тоді як нижчий x_4 свідчить про більшу залежність від позикових коштів. Розуміння цього співвідношення має вирішальне значення для інвесторів і аналітиків, які оцінюють фінансовий стан компанії та загальний профіль ризику.

Двофакторна модель Альтмана — це інструмент, який використовується для прогнозування ймовірності банкрутства підприємств. Ця модель складається з двох факторів, які враховуються під час прогнозування. Модель зображена в спеціальному форматі, який легко зрозуміти та використовувати.

Дана модель має такий вигляд:

$$Z = 0,3877 - 1,0736 * K_p + 0,0579 * K_z \quad (3.3)$$

де K_p – коефіцієнт покриття (співвідношення оборотних активів до поточних зобов'язань);

K_z – коефіцієнт заборгованості (співвідношення позикового капіталу до пасивів).

Коефіцієнт покриття, позначений K_p , відноситься до частки поточних активів по відношенню до поточних зобов'язань.

Коефіцієнт заборгованості K_z являє собою частку позикового капіталу по відношенню до зобов'язань. Іншими словами, це міра того, якою мірою компанія запозичила кошти для фінансування своєї діяльності. Цей фінансовий показник важливий, оскільки він може надати уявлення про здатність компанії керувати своїми борговими зобов'язаннями та виконувати свої фінансові зобов'язання. Високий коефіцієнт заборгованості може вказувати на те, що компанія взяла на себе забагато боргів, що може збільшити її фінансовий ризик і зробити її більш вразливою до економічних спадів або змін процентних ставок. З іншого боку, низький коефіцієнт заборгованості може свідчити про те, що компанія не повністю використовує наявні можливості фінансування та може втрачати потенційні можливості для зростання. Зрештою, коефіцієнт заборгованості K_z є одним із багатьох фінансових інструментів, які інвестори та аналітики використовують для оцінки фінансового стану компанії та потенціалу для майбутнього успіху

Коефіцієнт Бівера.

$$K_{\text{Бівера}} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Короткострокові зобов'язання} + \text{Довгострокові зобов'язання}} \quad (3.4)$$

Двофакторна модель Дюпона прогнозування банкрутства підприємств. Дана модель має такий вигляд:

$$\text{Рск} = (\text{Прибуток від реалізації} / \text{Дохід від реалізації}) * (\text{Дохід від реалізації} / \text{Власний капітал}) \quad (3.5)$$

Трифакторна модель Дюпона:

$$\text{ROE (Формула Дюпона)} = (\text{Прибуток від реалізації} / \text{Дохід від реалізації}) * (\text{Дохід від реалізації} / \text{Активи}) * (\text{Активи} / \text{Власний капітал}) \quad (6)$$

Всі моделі базуються на звітних показниках діяльності банку, проте коефіцієнти в них різні, тому за одним і тим же банком можна отримати різні результати ймовірності ризику банкрутства. До того ж дані моделі не враховують динаміку та середньоринкові показники, які можуть враховувати вплив загальних економічних криз та інших зовнішніх чинників.

Загалом модель Дюпона є цінним інструментом для інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін, яким необхідно оцінити фінансовий стан і стабільність компанії. Зосереджуючись на таких ключових факторах, як прибутковість і платоспроможність, це може допомогти їм прийняти обґрунтовані рішення про те, інвестувати чи позичати гроші в конкретне підприємство. Коефіцієнт прибутковості визначається шляхом оцінки рентабельності активів компанії (ROA), яка розраховується шляхом ділення чистого прибутку компанії на її загальні активи. Високий ROA вказує на те, що компанія отримує значний прибуток відносно своїх активів, тоді як низький ROA свідчить про те, що компанії важко отримати прибутки від своїх інвестицій.

Формула Sk включає три змінні: прибуток від продажу, дохід від продажу та дохід від продажу. Розділивши прибуток від продажу на дохід від продажу, а також поділивши дохід від продажу на власний капітал, можна отримати коефіцієнт, який представляє Sk. Цей коефіцієнт показує, скільки прибутку генерує компанія відносно її продажів і власного капіталу. Чим більше значення Sk, тим ефективніше компанія отримує прибуток від своїх продажів. По суті, Sk є показником прибутковості та фінансового стану компанії.

3.2. Обґрунтування шляхів покращення фінансових показників підприємства

Стабільність фінансів підприємства залежить від мережі взаємопов'язаних факторів. Якщо один фактор змінюється, це може мати хвилевий вплив на інші. Як наслідок, ефективне управління фінансовою стабільністю компанії вимагає постійного аналізу того, як ці ключові показники співвідносяться один з одним у системі, як вони змінюються з часом і як один показник може впливати на інші.

Є кілька типів оцінок, які можна зробити щодо фінансової стабільності компанії. До них відносяться узагальнення, що враховують наявність резервів і способів їх формування, часткові оцінки, що зосереджуються на структурі та стані майна підприємства та джерелах капіталу, а також оцінки, що визначають поріг рентабельності та рівень фінансової стійкості. Аналізуючи ці різні фактори, можна отримати більш повне та повне розуміння фінансової стабільності компанії. [89, с. 122].

Цей механізм є частиною системи управління підприємством і відіграє вирішальну роль у впливі на різноманітні фактори, які в кінцевому підсумку визначають успіх чи невдачу бізнесу. Ефективно керуючи фінансовою стабільністю, підприємство може забезпечити свою довгострокову життєздатність і стійкість в умовах зміни зовнішніх умов. Здатність ефективно управляти фінансовою стабільністю має вирішальне значення для того, щоб будь-яке підприємство могло адаптуватися до зовнішніх умов і підтримувати контроль над своїми фінансами, не покладаючись занадто сильно на зовнішні джерела фінансування. Щоб досягти цього, важливо створити механізм управління фінансовою стабільністю, який зможе ефективно координувати всі відповідні елементи, залучені до процесу (Додаток В).

Процес формування механізму управління фінансовою стійкістю підприємства можна представити у вигляді послідовності пов'язаних між собою етапів (Додаток Г).

На різних етапах розвитку механізму управління фінансовою стійкістю велике значення має використання інструментів управління фінансовою стійкістю компанії. Тому при формулюванні схеми механізму управління доцільно встановити окремий набір інструментів для кожного етапу процесу управління. Наразі вітчизняні підприємства стикаються з серйозною проблемою, яка полягає у відсутності узгодженої стратегії, яка надає пріоритет довгостроковій стабільності їхньої фінансової та економічної діяльності, а також враховує майбутнє стале зростання. Процес реалізації основної мети

механізму фінансової стійкості підприємства повинен бути зосереджений на вирішенні ключових завдань і цілей, наведених у Додатку Д.

Запропонована система цілей є комплексною та охоплює всі аспекти управління фінансовою стабільністю. Його сфера дії виходить за рамки просто оптимізації фінансових ресурсів, оскільки вона також підкреслює важливість забезпечення їх довгострокової ефективності. Таким чином, кроки, описані для впровадження цього механізму, мають практичну цінність і можуть бути ефективно застосовані в реальних бізнес-сценаріях. Використовуючи систему цільового управління, фінансові аналітики мають змогу точніше виявляти та вирішувати існуючі проблеми, а потім розробляти відповідні рішення для їх подолання.

ВИСНОВКИ

Роботу присвячено дослідженню діагностики фінансового стану підприємств, що є особливо важливим в умовах війни, коли динаміка показників є нестабільною.

В роботі:

– встановлено економічну сутність процесу діагностики фінансового стану. Основні принципи організації інформаційних систем включають забезпечення того, що інформація вводиться лише один раз і може використовуватися колективно та кількома сторонами. Крім того, докладаються зусилля для зменшення дублювання завдань з обробки інформації шляхом призначення конкретних підсистем, відповідальних за їх виконання, і надання доступу до інших підсистем.

– досліджено методи та принципи діагностики фінансового стану. Також зосереджена увага на стандартизації механізмів інформаційної взаємодії в межах подібних функціональних блоків систем на одному ієрархічному рівні. Організація інформаційного забезпечення та взаємодії здійснюється шляхом створення єдиної системи інформаційних ресурсів та використання єдиної системи інформаційно-телекомунікаційної взаємодії. Крім того, система розроблена таким чином, щоб розвиватися з часом і демонструвати динамічність;

– розглянуто показники діагностики фінансового стану. Ми визначили коло основних показників, які можна використовувати під час аналізу фінансово-економічного стану як у чистому вигляді, так і в комплексі моделей загальної оцінки з урахуванням вагомості кожного з показників та їх впливу на загальну оцінку;

– проведено аналіз поточного фінансового стану підприємства і визначено, що більшість показників підтверджують хороший фінансовий стан компанії «Київстар»;

- спрогнозовано фінансовий стан підприємства і визначено, що при дотриманні поточної динаміки банкрутство компанії «Київстар» не загрожує. Фінансовий стан підприємства та його фінансові показники сильно впливають на перспективи подальшої діяльності, оскільки саме динаміка фінансових показників свідчить про те, чи буде підприємство розвиватися чи збанкрутує. Тому підприємства зобов'язані своєчасно відслідковувати динаміку фінансових результатів і негайно перевіряти причини зниження фінансових результатів. Крім того, автоматизація обліку фінансових результатів, регулярний контроль фінансово-економічних умов та інші методи управління економічною безпекою вимагають розробки інформаційних систем, які дозволяють швидко оцінювати рівень безпеки відповідно до конкретних умов галузі;

- запропоновано напрями покращення фінансового стану підприємства. Досліджуване підприємство ПАТ «Київстар» має хороші показники фінансового стану та позитивну динаміку, проте існує потреба в регулярному контролі за всіма показниками з метою уникнення їх погіршення та швидкого реагування на зміни в динаміці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Берест М. М. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 164 с.
2. Бойчик І.М. Економіка підприємства : підручник. Київ : Кондор, 2016. 378 с.
3. Боровік Л.В., Карнаушенко А.С., Петренко В.С. Роль інформації у формуванні глобальної економіки та економічного розвитку суспільства. Вісник ХНТУ. 1(76), 2021. С.192-197.
4. Боровік Л.В., Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Роль шкільної освіти в розвитку молодіжного підприємництва. Ефективна економіка. Вип.3. 2021. doi: 10.32702/2307-2105-2021.3.6
5. Вишнеvsька О.М., Костирко А.Г. Фінансовий потенціал сільськогосподарських підприємств: теоретичні і практичні аспекти : монографія. Миколаїв : ФОП Швець В.М., 2017. 268 с.
6. Гарбузюк К.Г., Ткаченко С.О. Фінансовий аналіз у системі оцінки фінансового стану суб'єкта. *Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави*: тези доп. X Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 27-й річниці створення Харків. нац. ун-ту внутр. справ, 19 листоп. 2021 р. Харків : ХНУВС, 2021. С.196-198.
7. Денисенко М.П., Зазимко О.В. Основні аспекти оцінки фінансового стану підприємств. *Агросвіт*. 2015. № 10. С. 52-58.
8. Карнаушенко А. С., Петренко В.С., Лопатнєв Д.К.. Пасивний дохід в Україні: джерела та перспективи. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління, вип. 13, 2024, doi:10.54929/2786-5738-2024-13-08-01.
9. Карнаушенко А. С., Петренко В.С., Лопатнєв Д.К.. Пасивний дохід в Україні: джерела та перспективи. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління, вип. 13, 2024, doi:10.54929/2786-5738-2024-13-08-01.

10. Карнаушенко А. С., Петренко В.С., Лопатньов Д.К.. Пасивний дохід в Україні: джерела та перспективи. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління, вип. 13, 2024, doi:10.54929/2786-5738-2024-13-08-01.
11. Карнаушенко А. С., Петренко В.С., Лопатньов Д.К.. Пасивний дохід в Україні: джерела та перспективи. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління, вип. 13, 2024, doi:10.54929/2786-5738-2024-13-08-01.
12. Лесюк А.С. Методика комплексної оцінки фінансового стану сільськогосподарських підприємств. *Економіка та держава*. 2020. № 8. С. 83–88.
13. Лучко М.Р., Жукевич С.М., Фаріон А.І. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Тернопіль, ТНЕУ, 2016. 304 с
14. Мельникова К.В., Петренко В.С., Белугіна Т.І. Діагностика фінансового стану на прикладі ПП ‘Віннер Форд Рівне’ в умовах зростаючої невизначеності. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління, вип. 12. 2024, doi:10.54929/2786-5738-2024-12-04-07.
15. Мішура В. Б., Спіцин В. Є. Економічна сутність, аналіз та оцінка фінансового стану підприємства. *Науковий вісник ДДМА*. 2017. № 3(24). С. 121-125.
16. Нагайчук В.В. Фінансове оздоровлення підприємств у контексті зміцнення їхнього фінансового стану. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: «Економічні науки»*. 2015. Вип. 14 (3). С. 138–141.
17. Насібова О.В., Івашкевич І.О. Теоретичні основи оцінки фінансового стану підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2019. № 30. С. 185-190.
18. Островська Г.Й. Фінансовий менеджмент: підручник. Тернопіль : Підручники і посібники, 2016. 512 с.
19. Отенко І.П., Азаренков Г.Ф., Іващенко Г.А. Фінансовий аналіз: навчальний посібник.

20. Отенко І.П., Азаренков Г.Ф., Іващенко Г.А. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 156 с.
21. Петренко В.С., Карнаушенко А. С., Мельникова К. В. Соціальні стандарти ЄС та їх вплив на українську економіку. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління, вип. 10, Грудень 2023, doi:10.54929/2786-5738-2023-10-02-03.
22. Петренко В.С., Карнаушенко А.С., Петренко Д.О. Аналіз впливу воєнного стану на ринок праці України. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». Вип. 49. 2023. doi: 10.32999/ksu2307-8030/2023-48-6
23. Петренко В.С., Карнаушенко А. С., Мельникова К. В. Альтернативні джерела фінансування Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». Вип. 49. 2023. doi:10.32999/ksu2307-8030/2023-49-9
24. Полякова, О.В. Особливості використання діагностики фінансового стану суб'єкта господарювання для прийняття управлінських рішень / О.В. Полякова // Економіка та управління підприємствами. - 2021. – № 2 (86). – С. 115-121.
25. Руснак А.В., Петренко В.С. Карнаушенко А.С. Аналіз фундаментальних методів бюджетування з метою розроблення організаційної бюджетної політики. Науковий журнал «Причорноморські економічні студії». 2018. (33). 203-208.
26. Рузакова О.В. Аналіз сучасних методик оцінювання фінансового стану підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 1. С.7-13.
27. Семенова К.Д. Аналіз фінансового стану підприємств України та тенденцій розвитку. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2021. № 5-6(282-283). С. 77-83.
28. Степаненко, В.М. Сучасні методи діагностики фінансового стану суб'єктів господарювання / В. М. Степаненко // Наукові записки

Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка». – 2019. – Т. 26. – С. 194-198.

29. Танклевська Н.С., Карнаушенко А.С., Петренко В.С. Ізраїльський досвід післявоєнного відновлення економіки. Науковий вісник Львівської академії. 2022. 6. 20-28.

30. Танклевська Н.С., Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Економічна сутність та види криптовалюти у світі. Бізнес-навігатор. 2017. Вип. 4–2. 133–138.

31. Тараруєв Ю.О. Сутність та діагностика фінансового стану підприємства. *Економіка та управління підприємствами*. 2021. № 2(82). С.113-119.

32. Ткаченко, І. Ю. Аналіз та діагностика фінансового стану суб'єктів господарювання: практичний аспект / І. Ю. Ткаченко // *Фінанси, облік і аудит*. - 2018. - № 8. – С. 55-60.

33. Фінансовий менеджмент : підручник. За заг. ред. Поддєрьогіна А.М. Київ : КНЕУ, 2017. 534 с.

34. Чернишов В. В. Формування системи фінансової діагностики суб'єктів господарювання промисловості. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук (доктора філософії) за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит (08 – Економічні науки). Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Харків, 2019. 291 с.

35. Чернишов В. В., Малишко Є.О. Складові фінансово-економічної безпеки підприємства. *Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця*: матеріали Міжнародної наукової конференції, 30-31 травня 2019 р. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. С. 238 – 239.

36. Чернишов В.В. Прогнозування фінансової стійкості складової системи фінансової діагностики. *Східна Європа: Економіка, бізнес та управління*. 2019. №3 (20). С. 462–467

37. Шевченко, О. В. Методика оцінки фінансового стану підприємства на основі банкрутства/ О. В. Шевченко // Економічний вісник університету. - 2020. - № 1. – С. 112-116.

38. Шелест, В. В. Діагностика фінансового стану підприємства: сучасні методи та підходи / В. В. Шелест // Економічний аналіз. – 2022. – Т. 31, № 1. – С. 85-91.

39. Яковенко, І. П. Аналіз фінансового стану підприємства: сучасні підходи та методи/ І. П. Яковенко // Економіка і фінанси. - 2019. - № 4. - С. 64-69.

40. Яцух О.О., Захарова Н.Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія : Економіка і управління*. 2018. Т. 29(68), № 3. С. 173-180.

41. Gadoiu M. The optimization of the enterprise financial analysis trough the financial system of control du pont. *Economy series*. 2016. № 3. P.236–240.

42. Hu J. Analysis of Enterprise Financial and Economic Impact Based on Background Deep Learning Model under Business Administration. *Scientific Programming*. 2021. № 1. P.1-13.

43. Ihnatenko, M., Marmul, L., Petrenko, V., Karnaushenko, A. and Levaieva L. (2020), Innovative tools in the methodology and teaching of the basic principles of enterprise management. *International Journal of Management*, vol. 11, is. 06, pp. 847–854. <https://doi.org/10.34218/IJM.11.6.2020.073>.

44. Kaya H.D. Government Support, Entrepreneurial Activity and Firm Growth. *Socio Economic Challenges*. 2019. №1(3). P.5–12.

45. Obidjon G. Research of innovation activity influence on return of stocks in industrial enterprises. *Socio Economic Challenges*. 2017. №1(2). P.80–102.

46. Petrenko, V., Karnaushenko, A (2021) Development of entrepreneurial universities as a necessity in conditions of economic instability and financial turbulence. *Intellectual development of mankind in modern conditions: economics, history*. Books ha 19. Part 2: series of monographs (Series "Science environment of

modern man"; No. 19). ISBN978-617-7880-27-0. pp. 12-29
<https://doi.org/10.30888/2663-5569.2021-19-02-013>

47. Prince T. Behavioral Finance and the Business Cycle. *Business Ethics and Leadership*. 2017. №1(4). P. 28-48.

ДОДАТКИ

Додаток А

Діагностика показників фінансово-господарської діяльності ПАТ

«Київстар»

Показники	Алгоритм розрахунку	Роки		Відхилення	
		2021	2022	+, -	%
1. Маркетинг і збут					
1.1. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	Ф. 2 (ряд. 035)	28599,2	30991,0	2391,8	8,36
1.2. Чиста рентабельність (прибутковість) виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Ф. 2 (ряд. 220 або 225) : (ряд. 035) x 100	1,37	2,73	1,36	99,30
1.3. Коефіцієнт покриття витрат на збут	Ф. 2 (ряд. 080) : (ряд. 035)	0,058	0,064	0,007	11,47
1.4. Коефіцієнт окупності витрат на збут	Ф. 2 (ряд. 035) : (ряд. 080)	17,34	15,55	-1,78	-10,29
1.5. Співвідношення витрат на збут і собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	Ф. 2 (ряд. 080) : (ряд. 040)	0,066	0,073	0,007	9,87
1.6. Частка витрат на збут в структурі операційних витрат	Ф. 2 (ряд. 080) : (ряд. 280)	0,060	0,067	0,007	11,80
2. Фінанси					
2.1. Загальний коефіцієнт покриття (платоспроможності)	Ф. 1 (сума ряд. 260-270) : (ряд. 620)	6,034	5,425	-0,609	-10,09
2.2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	Ф. 1 (сума ряд. 150-250) : (ряд. 620)	4,339	3,977	-0,362	-8,33
2.3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Ф. 1 (сума ряд. 220-240) : (ряд. 620)	1,889	0,715	-1,174	-62,16
2.4. Частка оборотних активів в загальній сумі активів	Ф. 1 (ряд. 260) : (ряд. 280)	0,564	0,439	-0,124	-22,03
2.5. Частка виробничих запасів в оборотних активах	Ф. 1 (сума ряд. 100-120) : (ряд. 260)	0,263	0,339	0,077	29,13
2.6. Коефіцієнт автономії (концентрації власного капіталу)	Ф. 1 (ряд. 380) : (ряд. 640)	0,876	0,892	0,016	1,86
2.7. Маневреність робочого капіталу	Ф.1 (сума ряд. 100-140) : (ряд. 260 – ряд. 620)	0,565	0,662	0,097	17,16
2.8. Коефіцієнт оборотності оборотних активів	Ф.2 (ряд.035) : Ф.1 (ряд. 260 гр. 3 + 4) x 0,5	9,26	10,21	0,95	10,23
2.9. Тривалість обороту оборотних активів	365 : (Коефіцієнт оборотності активів)	39,40	35,74	-3,66	-9,28
3. Виробництво					
3.1. Фактичні обсяги виробництва продукції (робіт, послуг)	Ф. 2 (ряд. 280)	77 590	88 281	10 691	13,78
3.2. Матеріаломісткість господарської діяльності	Ф. 2 (ряд. 230) : (ряд. 280)	0,80	0,82	0,02	2,15

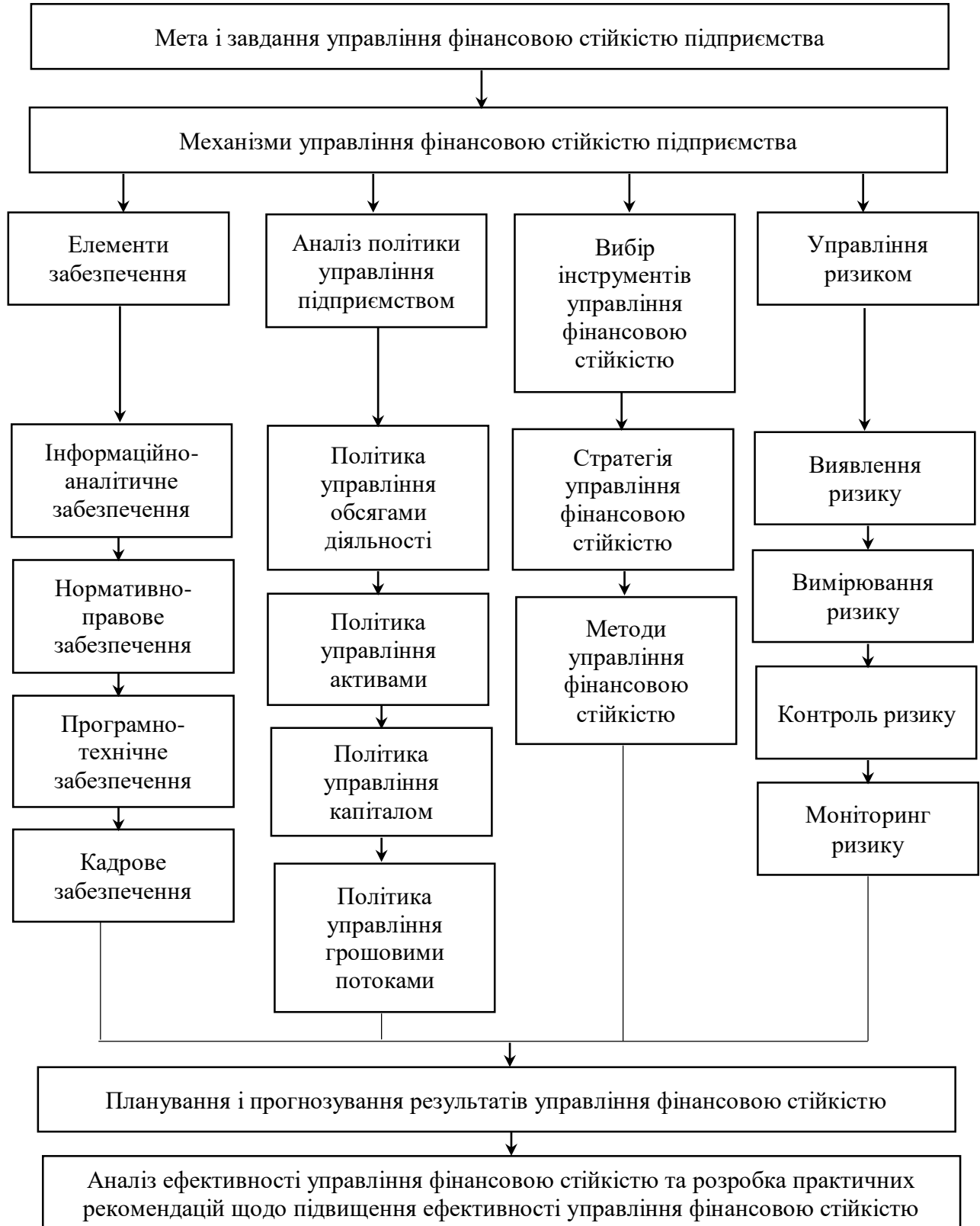
3.3. Фондомісткість господарської діяльності	Ф. 2 (ряд. 260 : ряд. 280)	0,0192	0,0188	-0,0004	-2,07
3.4. Матеріаловіддача	Ф. 2 (ряд. 280 : ряд. 230)	1,25	1,22	-0,03	-2,10
3.5. Валова рентабельність (прибутковість) виробничих витрат	Ф. 2 (ряд. 050 або 055) : (ряд. 040) x 100	15,18	13,53	-1,65	-10,88
3.6. Коефіцієнт окупності виробничих витрат	Ф. 2 (ряд. 040) : (ряд. 050 або 055)	0,066	0,074	0,008	12,20
3.7. Коефіцієнт покриття витрат операційної діяльності	Ф. 2 (сума ряд. 040, 070, 080, 090) : (ряд. 035 + ряд. 060)	0,9664	0,9627	-0,0037	-0,38
3.8. Коефіцієнт окупності витрат операційної діяльності	Ф. 2 (ряд. 035 + ряд. 060) : (сума ряд. 040, 070, 080, 090)	1,035	1,039	0,004	0,38
4. Персонал					
4.1. Продуктивність праці (по оплаті праці)	а) Ф. 2 (ряд. 035) : (ряд. 240)	8,99	8,98	-0,01	-0,08
	б) Ф. 2 (ряд. 280) : (ряд. 240)	8,64	8,61	-0,03	-0,37
4.2. Трудомісткість господарської діяльності	а) Ф. 2 (ряд. 240 + ряд. 250) : (ряд. 280)	0,157	0,158	0,001	0,48
	б) Ф. 2 (ряд. 240 + ряд. 250) : (ряд. 035)	0,1512	0,1515	0,0003	0,19
4.3. Фонд оплати праці:					
• річний	Ф. 2 (ряд. 240)	8 983	10 259	1 276,00	14,20
• місячний	Ф. 2 (ряд. 240) : 12	748,58	854,92	106,33	14,20
4.4. Оплата праці працівника:					
• річна	Ф. 2 (ряд. 240) : Ф.5 (середньооблікова чисельність)	38,23	43,29	5,06	13,24
• місячна	Ф. 2 (ряд. 240) : 12 : Ф.5 (СЧП)	3,19	3,61	0,42	13,24
5. Управління					
5.1. Коефіцієнт покриття адміністративних витрат	Ф. 2 (ряд. 070) : (ряд. 035)	0,02	0,02	0,00	3,85
5.2. Коефіцієнт окупності адміністративних витрат	Ф. 2 (ряд. 035) : (ряд. 070)	51,53	49,62	-1,91	-3,71
5.3. Частка адмінвитрат в структурі операційних витрат	Ф. 2 (ряд. 070) : (ряд. 280)	0,020	0,021	0,001	4,16

Додаток Б

Аналіз ділової активності ПАТ «Київстар»

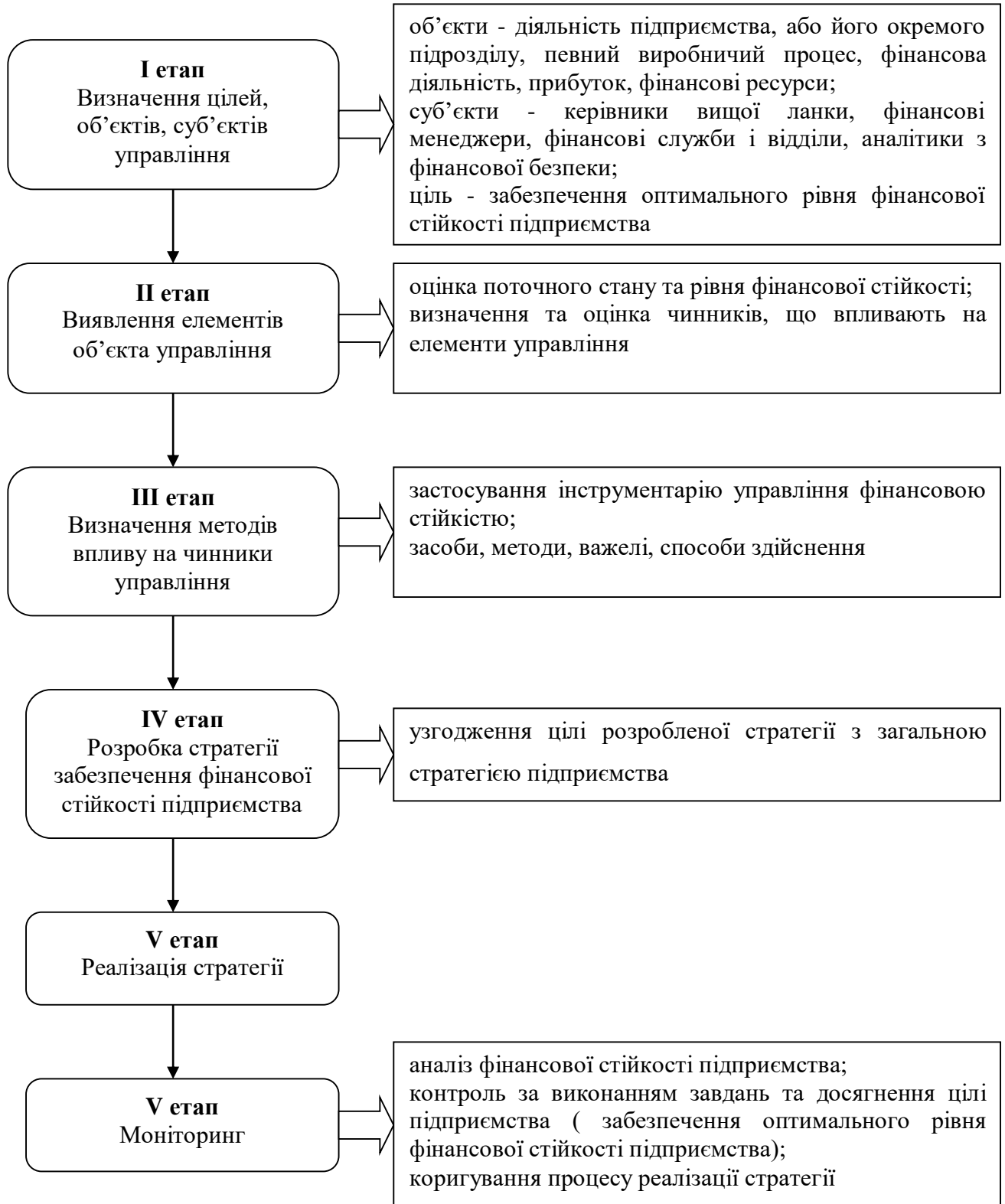
Показник	Формула для розрахунку	Норматив не значення	2021	2022	Відхилення (+/-)
1	2	3	4	5	6
Оборотність активів (коефіцієнт трансформації) (Кт.)	Чиста виручка від реалізації продукції (р. 2000 ф.2) Середньорічна вартість активів (р.1300 ф.1)	Збільш.	355,6	739,2	383,6
Коефіцієнт оборотності обігових коштів (Ко.)	Чиста виручка від реалізації продукції (р. 2000 ф.2) Середньорічна вартість обігових коштів (р.1195 + р.1200 ф.1)	Збільш.	355,6	739,2	383,6
Період одного обороту обігових коштів (Чо.)	$\frac{360}{\text{Ко}}$	Зменш.	1,01	0,49	-0,52
Коефіцієнт оборотності запасів (Ко.з.)	Собівартість реалізованої продукції (р.2050 ф.2) Середньорічна вартість запасів (р.1100 ф.1)	Збільш.	121,5	132,5	11,0
Період одного обороту запасів (Чз.)	$\frac{360}{\text{Ко.з.}}$	Зменш.	2,96	2,71	-0,25
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (Кд.з.)	Чиста виручка від реалізації продукції (р.2000 ф.2) Середньорічна вартість дебіторської заборгованості (р.1040+р.1125+р.1130+р.1135+р.1155 ф.1)	Збільш.	238,1	402,7	164,6
Період погашення дебіторської заборгованості (Чд.з.)	$\frac{360}{\text{Кд.з.}}$	Зменш.	1,51	0,89	-0,62
Період погашення кредиторської заборгованості (Чк.з.)	Середньорічна вартість кредиторської заборгованості *360 (р.1600+р.1615+р.1620+р.1625+р.1630+р.1660+р.1690 ф.1) * 360/ Собівартість реалізованої продукції (р. 2050 ф.2)	Зменш.	254,6	422,1	167,5
Коефіцієнт оборотності власного капіталу (Кв.к.)	Чиста виручка від реалізації продукції (р.2000 ф.2) Власний капітал (р.1495 ф.1)	Збільш.	21,51	22,89	1,38

Складові механізми управління фінансовою стійкістю підприємства

Додаток Г

Послідовність етапів розробки механізму управління фінансовою стійкістю підприємства

Додаток Д

Цілі та завдання управління фінансовою стійкістю підприємства

Тип цілі за пріоритетністю		Показники оцінки міри виконання цілі
основна	допоміжна	
1	2	3
Збалансованість активів та пасивів	Достатність власного капіталу	Наявність власного оборотного капіталу, величина власних та прирівняних до них оборотних активів, рівень забезпеченості власним оборотним капіталом
	Гнучка структура капіталу	Рівень маневреності власного оборотного капіталу, рівень забезпеченості оборотними активами
	Організація руху капіталу	Швидкість обороту поточних зобов'язань, в т.ч. кредиторської заборгованості з оплати праці, бюджету, тривалість обороту сукупного капіталу
	Забезпеченість власного капіталу для фінансування оборотних активів	Рівень поточної забезпеченості господарської діяльності оборотними активами, рівень забезпеченості власними оборотними активами господарської діяльності, коефіцієнти завантаження оборотних коштів, обсяг надлишку (нестачі) робочого, функціонуючого капіталу та загальних джерел формування запасів
Збалансованість доходів і витрат	Достатній рівень рентабельності	Рентабельність капіталу, чиста рентабельність власного капіталу, визначення факторів впливу на рентабельність власного капіталу за моделлю фірми Du Pont
	Зміна структури витратомісткості господарського процесу	Витратомісткість продукції, матеріалота трудомісткість продукції, частка напівфабрикатів та імпортової складової в вартості готової продукції
	Збільшення обсягу реалізації	Обсяг валової, готової, товарної та реалізованої продукції, тривалість операційного та фінансового циклів
Збалансованість грошових потоків	Забезпечення платоспроможності та самофінансування	Поточна платоспроможність, коефіцієнт втрати (відновлення) платоспроможності, коефіцієнти поточної, швидкої та миттєвої ліквідності
	Зниження дебіторської заборгованості	Оптимальний розмір дебіторської заборгованості, середній період інкасації дебіторської заборгованості та «вік» простроченої заборгованості
	Забезпечення кредитоспроможності	Коефіцієнти обслуговування фінансового боргу, показник достатності грошового потоку, коефіцієнти стійкого та внутрішнього економічного зростання